

Fabriekscomplex BN International BV Huizen

Bouwhistorische en bouwtechnische inventarisatie

bureau voor bouwhistorisch onderzoek J.A. van der Hoeve
Acaciastraat 12 bis A, 3551 BG Utrecht
tel: 030 - 2430147 en 06 - 11360167
jvanderhoeve@telfort.nl

Fabriekscomplex BN International BV Huizen

Bouwhistorische en bouwtechnische inventarisatie

Opdrachtgever:

Uitvoering:

Onderzoeker(s):

onderzoekperiode:

Gemeente Huizen

bureau voor bouwhistorisch onderzoek J.A. van der Hoeve

J.A. van der Hoeve en H.C. Veder.

januari 2020

1. Inhoud

Pag.	Hoofdstuk
1	1. Inhoud
3	2. Inleiding
5	3. Ontwikkeling van het fabriekscomplex
5	3.1. De Haven van Huizen
8	3.2. De fabriek van Balatum NV te Huizen (vanaf 1926)
16	3.3. De NV Hollandsche Huiden- en Ledermaatschappij en De NV Tapijtfabriek Trio
17	3.4. Balatum NV/ Balamundi Nederland/ BNI na de Tweede Wereldoorlog
25	4. Inventarisatie van gebouwen
67	5. Bijlagen
	- Beschrijving Havenstraat 60-64 (1997)
	- Fotobijlage Bouwkundige Quicksan 29-01-2020

2. Inleiding

Deze bouwhistorische en bouwtechnische inventarisatie van het fabriekscomplex van de *BN International BV* (BNI) aan de Rokerijweg 5 te Huizen heeft plaatsgevonden in opdracht van de gemeente Huizen. Directe aanleiding hiervoor is het voornemen tot sloop van het oude fabriekscomplex aan de Havenstraat, bestaande uit de gebouwen 2, 4, 10, 11, 25 en 28. Doel van het onderzoek is om een eerste indruk te verkrijgen van eventueel aanwezige bouwhistorische waarden en de bouwtechnische toestand van deze gebouwen.

Bij het eerste gesprek over de uitvoering van deze werkzaamheden op 29 januari 2020 heeft een verschuiving plaatsgevonden in de vraagstelling. In samenspraak werd besloten tot een globale bouwhistorische inventarisatie van het hele terrein, waarbij extra aandacht is besteed aan de bovengenoemde gebouwen van het complex aan de Havenstraat. Alleen voor die gebouwen heeft ook een bouwtechnische verkenning of quick-scan plaatsgevonden, die een inzicht geeft in de bouwtechnische- en onderhoudstoestand.

De bouwhistorische inventarisatie is uitgevoerd door J. van der Hoeve van het *bureau voor bouwhistorisch onderzoek J.A. van der Hoeve*. De bouwtechnische beoordeling van de gebouwen is geschied door H.C. Veder, bouwkundige en restauratiedeskundige.

Het onderzoek bestond uit een rondgang over het terrein op 29 januari 2020, onder leiding van M. Appeldoorn (BNI) en B. Meulenbeld (adviseur van BNI). Daarbij zijn de meest kenmerkende grote gebouwen uit de periode 1930-2000 bezocht, uitgezonderd installaties, ondergeschikte bijgebouwen zoals trafo's en de recent gerealiseerde gebouwen (na 2000). Tijdens de rondgang heeft de heer B. Meulenbeld zeer veel informatie verstrekt over de ontwikkeling van het complex en de veranderingen in de productie.

Ter ondersteuning van deze inventarisatie is een kadastraal onderzoek verricht, vooral gericht op kaartmateriaal. Een uitputtend kadastraal onderzoek is goed mogelijk voor het hele terrein en alle gebouwen, maar vraagt een aanzienlijk grotere tijdsinvestering. Deze werkzaamheden zijn verricht door H. Wierds van '*H. Wierds historisch onderzoeksbureau*' uit Groningen.

Op basis van de gegevens uit de rondgang en het kadastronderzoek is een voorlopig rapport opgesteld. Dat is voorgelegd aan de heer B. Meulenbeld. Hij heeft aanvullingen en correcties voorgesteld op basis van zijn diepgaande kennis van het bedrijf en het fabriekscomplex. Het ligt in de bedoeling om hierover een boek te laten verschijnen. Op deze wijze heeft hij dus al een aantal bijzonderheden uit zijn onderzoek prijsgegeven.

Dat vraagt om een prudente omgang met dit rapport.

Dit rapport over de bouwhistorische en bouwtechnische inventarisatie geeft slechts een zeer globaal overzicht van de geschiedenis van het bedrijf. Binnen het kader van deze vraagstelling konden slechts enkele aspecten uit de ingewikkelde en zeer boeiende bouw- en gebruiksgeschiedenis worden gepresenteerd. Diepgaander onderzoek ter plaatse, gecombineerd met een systematisch onderzoek van kadaster en bouwvergunningen kan nog veel gegevens over de gebouwen opleveren.

Over de productie van balatum en andere vloer- en wandafwerkingen valt nog een hele geschiedenis te schrijven. En evenmin zijn in dit rapport woorden gewijd aan de betekenis van deze fabriek in de Huizer gemeenschap. Bijna elke inwoner van Huizen heeft in deze fabriek gewerkt of kent iemand die in deze fabriek werkt of heeft gewerkt. Uit de geraadpleegde lite-

ratuur blijkt ook de belangrijke sociale en maatschappelijke rol van de Balatum NV, Balamundi Nederland en BN International BV in Huizen. Dat vraagt een afzonderlijk onderzoek.

Deze bouwhistorische en bouwtechnische inventarisatie was slechts mogelijk dankzij de bereidwillige medewerking van de BN International BV, de begeleiding bij de rondgang over het fabrieksterrein door de heren M. Appeldoorn en B. Meulenbeld, de verstrekte informatie door B. Meulenbeld en de begeleiding door de gemeente door H. Jongsma. Daarvoor past grote dank.

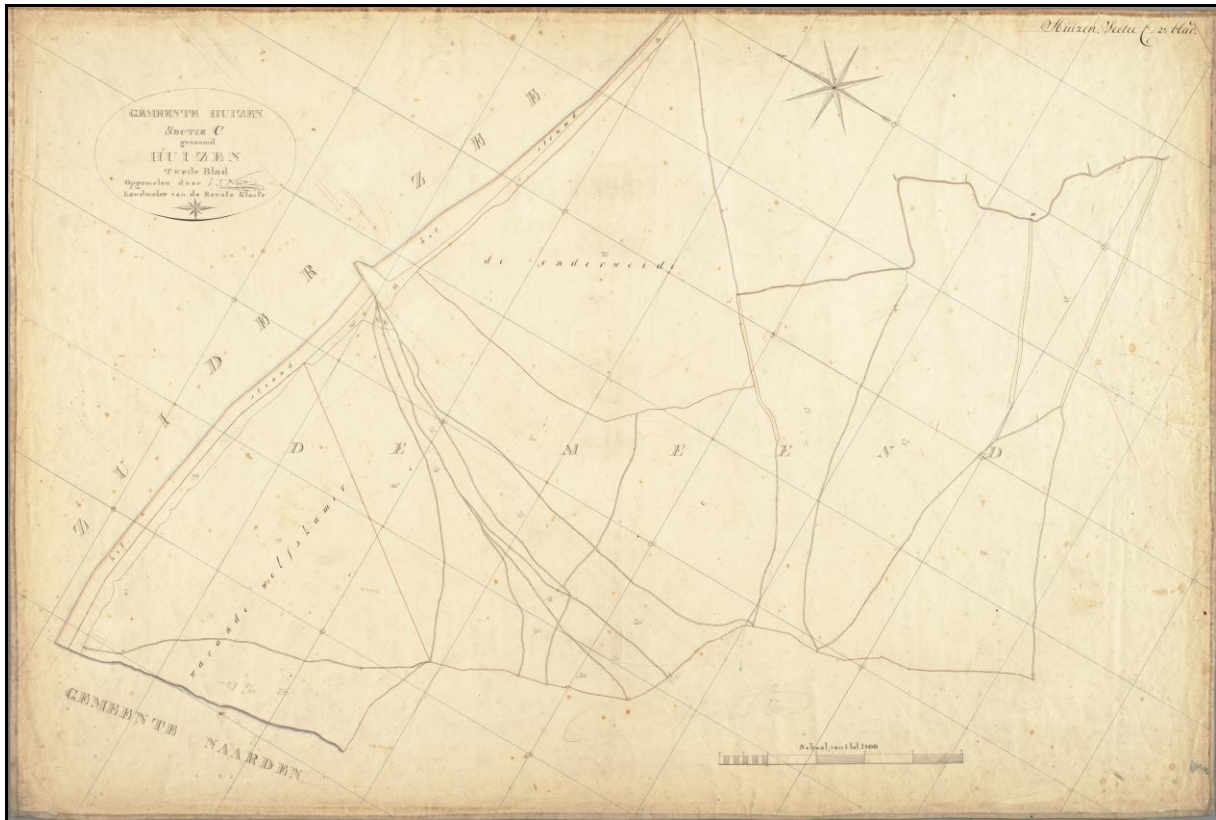
Utrecht, 16 maart 2020

J.A. van der Hoeve &

H.C. Veder.

3. Ontwikkeling van het fabriekscomplex

In dit hoofdstuk wordt de ontwikkeling van het huidige fabriekscomplex weergegeven, waarbij de nadruk ligt op de hoofdlijnen van de ontwikkeling en de nog bestaande gebouwen. Aan verdwenen gebouwen wordt zeer beperkt aandacht besteed.

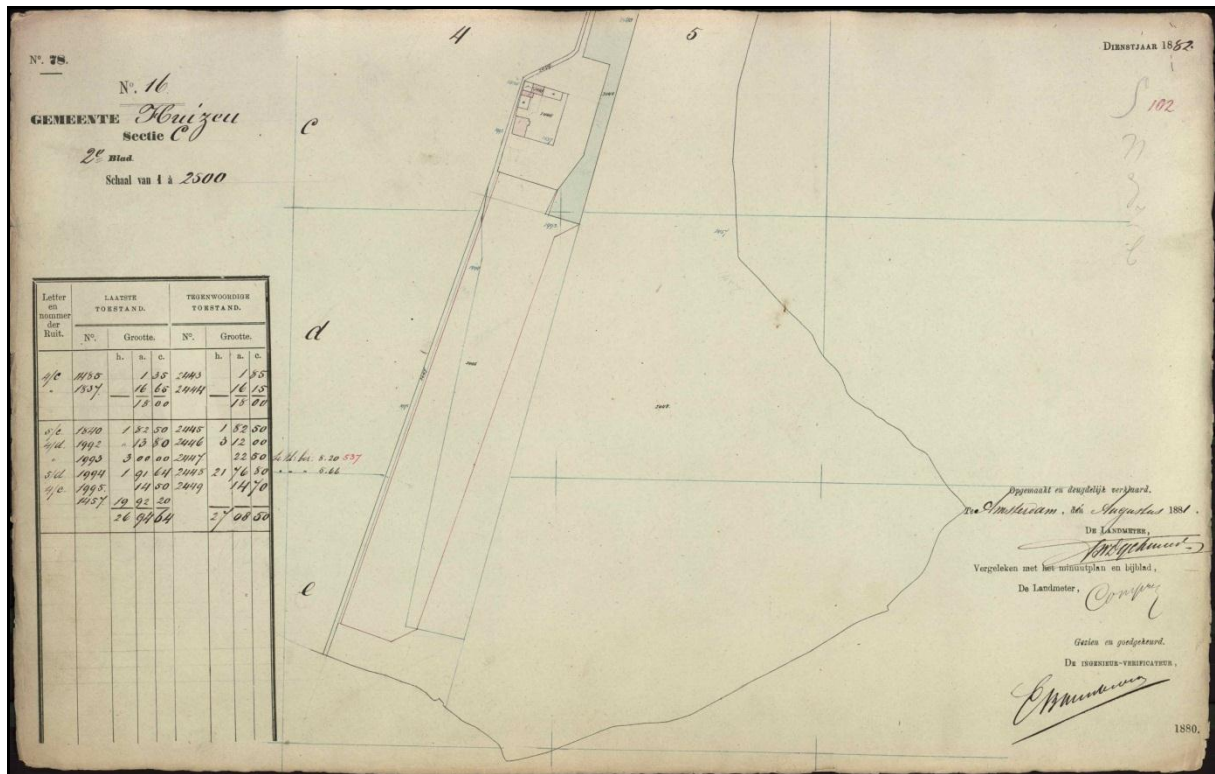

Kadastrale minuut van het kustgebied van Huizen, circa 1830 (RCE beeldbank, MIN07054C02). Vanuit de dorpskern van Huizen leiden enkele paden door het weidegebied naar de kust, waar de vissersschepen hun lading afleverden.

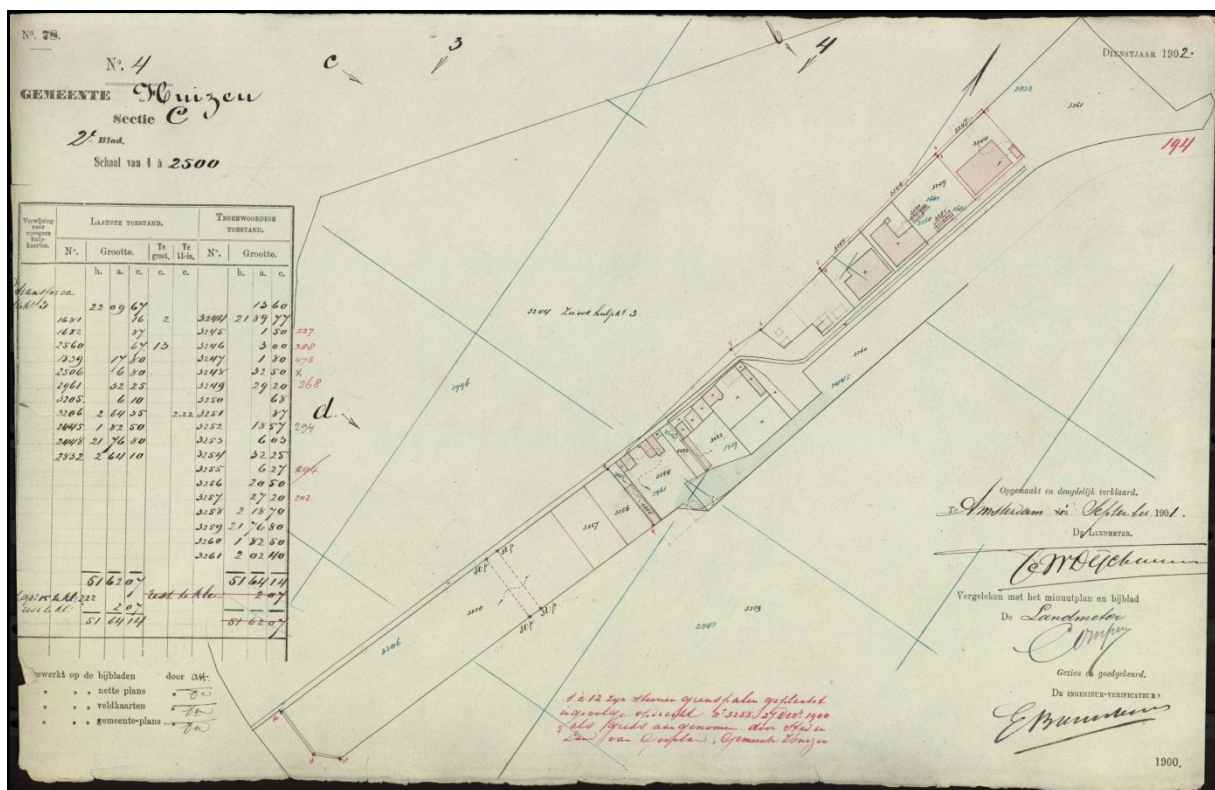
3.1. De Haven van Huizen

De voorgeschiedenis van het fabrieksterrein van de BN International begint met de aanleg van de Huizer haven in 1853-'54. Deze haven is dwars door de aloude Meentgronden (gemeenschappelijke weiden) aangelegd als vissershaven, maar de flankerende terreinen waren al onmiddellijk bestemd voor bedrijven en industrie.

Visserij was al vanaf de 17de eeuw een belangrijke inkomstenbron voor Huizen, vooral nadat de haven van Naarden verloren was gegaan bij de aanleg van de nieuwe vestingwerken. In de vroege 19de eeuw nam het belang van de visserij voor Huizen nog verder toe. Schepen legden al die tijd aan op het strand. Een weg door de weilanden leidde naar het dorp, de (latere) Havenstraat. Gelet op de gestadige toename van het aantal vissers in de 19de eeuw beijverde de gemeente Huizen zich tot de aanleg van een (vissers)haven, eventueel in combinatie met een kanaalverbinding. De kosten hiervan bleken steeds te hoog. Ook de militaire belangen van de Nieuwe Hollandse Waterlinie vormden hierbij steeds een hindernis. Omstreeks 1850 stelden de Huizer vissers voor om een deel van de kosten voor hun rekening te nemen. Dat was de aanzet tot uiteindelijke realisatie, weliswaar volgens een sterk vereenvoudigd ontwerp. Het terrein werd beschikbaar gesteld door Stad en Lande van Gooiland, de eigenaar van de gemeenschappelijke Meentgronden. Verder werden verschillende subsidies toegezegd. Het

De Havenstraat te Huizen na verbreding in 1880 (Kadaster, hulpkaart Huizen sectie C archiefnr. 102 vervaardigd aug. 1881). Het rood omkaderde terrein ten oosten van deze weg werd bestemd voor vestiging van bedrijfsbebouwing.

De Haven en Havenstraat te Huizen in 1901 (Kadaster, hulpkaart Huizen sectie C archiefnr. 194 vervaardigd sept. 1901). Langs de Haven staan diverse bedrijfsgebouwen, langs het zuidwestelijke deel van de Havenstraat zijn de eerste kavels afgescheiden.

Naast de haven lag een smalle strook grond voor de bouw van ‘havengerelateerde’ bedrijven met bijbehorende bedrijfswoningen. Er was geen plaats voor afzonderlijke visserswoningen. De vissers vestigden zich in de dorpskern, waar een aanzienlijk verdichting van bebouwing plaatsvond. Nadat de Havenstraat was verbreed en verbeterd in 1880 vond een verdergaande verkaveling en bebouwing plaats. Aan de hand van de kadasterkaarten valt de ontwikkeling van de bebouwing goed te volgen.

Aanvankelijk bleven de gronden eigendom van de gemeente Huizen. Fabrieken konden zich alleen vestigen door het verwerven van een recht op erfpacht. Deze rechten zijn steeds voor lange tijd uitgegeven. Eén van de meest prominente bedrijven op de kop van de haven was de Huizer gasfabriek (1914).

Luchtfoto van de kop van de haven van Huizen, 1931 (NIMH beeldbank, nr. 2011-5116). De rokerijen zijn herkenbaar als gebouwen met parallelle langgerekte zadeldaken.

3.2. De fabriek van Balatum NV te Huizen (vanaf 1926)

Balatum¹ is een gladde vloerbedekking opgebouwd uit met bitumen geïmpregneerd vilt en voorzien van een decoratief bedrukte slijtvaste bovenlaag. Het product werd in de jaren twintig van de 20ste eeuw ontwikkeld en geproduceerd door de *Manufacture du Nord Balatum* te Baisieux in Noord-Frankrijk, opgericht in 1923 door drie industriëlen waaronder Auguste Lannoye. Lannoye was tevens eigenaar van *Papeteries de Genval* te Rixensart, waar eenzelfde product werd geproduceerd.

Balatum werd in rollen verkocht en kende zijn grootste populariteit in het midden van de twintigste eeuw toen het een goedkoop en makkelijker aan te brengen alternatief vormde voor linoleum en andere vaste vloerbedekking.²

¹ <https://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Balatum&oldid=55347794> (bijna letterlijk overgenomen).

² R. Stenvert, ‘Hygiënische vloeren: vloerentaxonomie 1850-1965’, in: E. Koldewey (red), *Over de Vloer*, Zwolle 2008. Pag. 307. In dit artikel is sprake van import van Balatum door M.A.S. Nolte te Huizen vanaf 1926. Deze Nolte zou vervolgens in 1932 eigen productie hebben gestart onder de naam Polis Balatum. De herkomst van deze gegevens is onduidelijk.

In 1926 richtte de NV Balatum in Rotterdam een Nederlandse verkooporganisatie op ten behoeve van verkoop van viltzeil-vloerbedekking uit België. De eerste directeur was Auguste Lanoye. Spoedig werd samenwerking gevonden met een Amsterdamse groothandel, die het alleenrecht voor de verkoop verwierf. Dit was de Groothandel Patent Vloerbedekking Balatum, gevestigd aan de Bloemgracht te Amsterdam. Zij verkochten drie soorten producten, namelijk Balatum, Balatum-Ramsch (tweedekusmateriaal) en kachelzeiltjes. De directie bestond uit M.A.S. Nolte en T. Vergeer. De grote afzet leidt tot een volledige samenwerking, waarbij de Groothandel Patent Vloerbedekking Balatum onderdeel wordt van Balatum NV, gevestigd te Amsterdam. De directie bestond uit C.F. Loos (Brussel), M.A.S. Nolte en L.H. Goudsmit (beide uit Amsterdam).³

Het grote succes van de verkoop van balatum deed de wens ontstaan om ook een fabriek in Nederland op te richten. Eind jaren twintig geschiedde dat in Huizen. Daarvoor kocht Balatum NV bestaande fabrieken en bedrijfsgebouwen aan de Havenstraat te Huizen op en sloot (waar nodig) langdurige erfpacht-overeenkomsten met de eigenaar van de grond, de gemeente Huizen.⁴ De eerste verwerving betrof de gebouwen van firma Gebr. Schaap in 1927, vermoedelijk een leegstaande visrokerij met manden- of kistenmakerij. Het aangrenzende terrein werd in 1929 verworven door overname van de NV Vloerzeilfabriek te Huizen. Deze fabriek voor de productie van handdruk-balatum was op 1 april 1927 gesticht door de heren Sistermans en Van der Nolle⁵ en was sinds 1928 gevestigd in de voormalige NV Papierwarenfabriek J. van der Berg jr aan de Havenstraat. Deze fabriek was hier in 1925 opgericht, overigens wel als opvolger van de elders gevestigde firma J. van der Berg jr.

De NV Balatum verwierf de erfpachtrechten van deze fabriek op 25 november 1929, deels lopende tot 31 oktober 1951 en deels lopende tot 31 oktober 2002.⁶

De eerste productie van balatum door Balatum NV in de bestaande gebouwen was bescheiden. Gelijk opgaand met de verwerving van terreinen vonden in de jaren dertig aanzienlijke uitbreidingen van de fabriek plaats, zodat in 1934 een volledig gemechaniseerde bedrijf in werking kon worden gesteld.⁷ In de eerste periode van 1934 - '36 werd het halfproduct (geïmpregneerde vilt) nog steeds uit de balatumfabriek in België aangevoerd, dat in Huizen nog slechts bedrukt werd. In 1935 volgde de bouw van een lakfabriek (vernisfabriek) en een kunstlederfabriek, in 1936 van een papierfabriek. Daarmee kon de fabriek in Huizen het eerdergenoemde halfproduct ook zelf vervaardigen. De NV Balatum – sedert 1936 de NV Nederlandse Balatumvloerbedekkingindustrie⁸ – bestond vanaf dat moment eigenlijk uit vier deel-fabrieken, namelijk een papierfabriek waar viltpapier en speciaal papier werden vervaardigd, de lakfabriek, de kunstleerfabriek waar door speciale impregnatie het papier tot kunstleder werd verwerkt en de eigenlijke balatumfabriek, waar door een andere impregnatie het papier voor vloerzeil geschikt wordt gemaakt. In 1938-'39 kreeg het bedrijf een eigen electriciteitskrachtcentrale, waar de stroom voor het gehele bedrijf opgewekt en geregeld wordt. De aanvoer van de grondstoffen, die oud papier, lompen en cellulose zijn, geschiedde via de haven. De halfproducten zoals geïmpregneerd of ongeïmpregneerd viltpapier en onbewerkt kunstleer werden via de haven afgevoerd naar andere fabrieken voor verdere bewerking. De geproduceerde balatum werd met eigen auto's naar Amsterdam vervoerd, vanwaar het verder werd gedistribueerd door geheel Nederland.

³ B. Eskes en M. Timmer (red.), *Historie BNI 1926-2001*, zp., 2001, pag. 4.

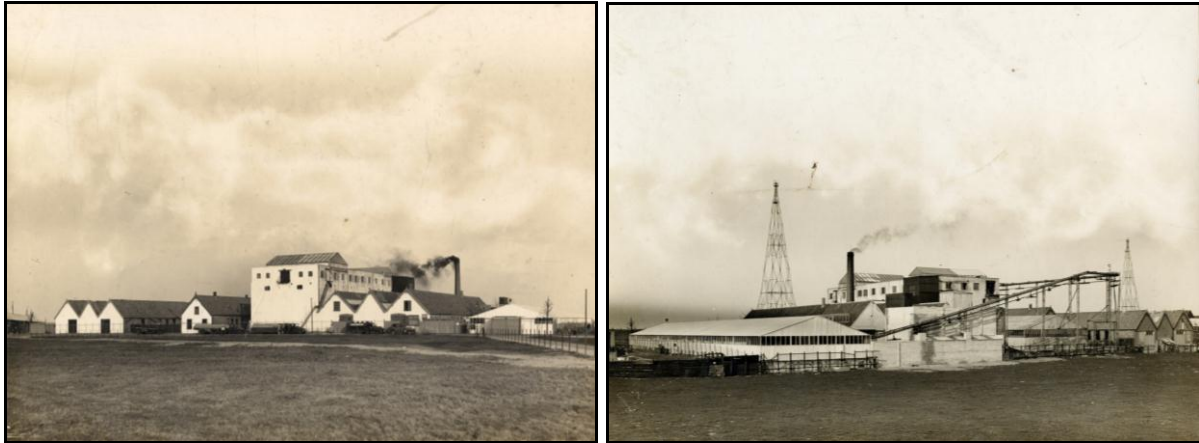
⁴ Heidemij, adviesbureau, *Historisch onderzoek bedrijfsterrein Havenstraat 68 te Huizen*, 1992 (rapport), pag. 5.

⁵ I.C. Jansen, 'Sociaal-geografisch referaat van de gemeente Huizen – 1943', in: *De Ratel*, 33ste jaargang, nr 2 (mei 2012), pag. 11.

⁶ Deze gegevens zijn afkomstig uit het onderzoek van B. Meulenbeld (nog ongepubliceerd).

⁷ I.C. Jansen, 'Sociaal-geografisch referaat van de gemeente Huizen – 1943', in: *De Ratel*, 33ste jaargang, nr 2 (mei 2012), pag. 11.

⁸ B. Eskes en M. Timmer (red.), *Historie BNI 1926-2001*, zp., 2001, pag. 12.

Links: overzicht van de fabriek van Balatum NV omstreeks 1935, gezien vanuit het westen (foto: collectie J. Hoegge, <https://www.flickr.com/photos/157991588@N03/>).

Rechts: overzicht van de fabriek van Balatum NV omstreeks 1935, gezien vanuit het oosten (foto: collectie J. Hoegge, <https://www.flickr.com/photos/157991588@N03/>).

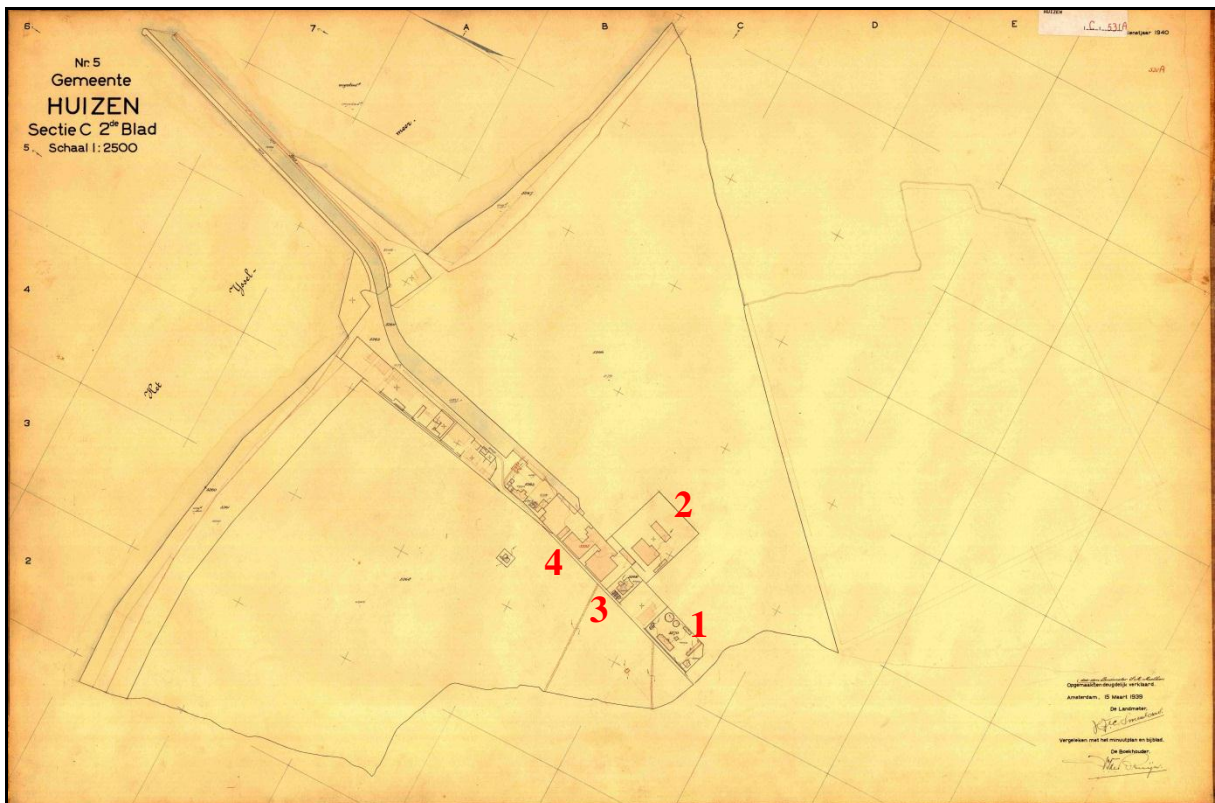

Luchtfoto van de Haven van Huizen in de periode 1920-1940 (NIMH beeldbank, nr. 2011-5115). Op de voorgrond zijn gedeelten van de net voltooide gebouwen van de Balatum NV te zien, deze zijn geregistreerd in het kadaster in 1937 (oplevering circa 1935/1936).

De grote expansie van het fabriekscomplex in het midden van de jaren dertig valt ook te herleiden uit de kadastrale registratie in 1937. Op deze kaart valt te zien dat de bestaande gebouwen aan de Havenstraat grondig zijn verbouwd en uitgebreid, terwijl er aan de oostzijde twee nieuwe langgerekte gebouwen tot stand zijn gekomen, de huidige gebouwen 10 en 11. Ook is de eerste van de reeks gebouwen op de erfgrans tot stand gekomen, gebouw 4.

gebouwen aan een boekdrukkerij annex –binderij uit Amsterdam.¹³ De gebouwen werden in vermoedelijk overgenomen door de aannemer Jan van 't Klooster. Daarbij vond gedeeltelijk sloop plaats. Hij verdeelde de (voormalige) visrokerij in vier woningen met bergingen. De bouwtekening van 1925 noemt ook nog een mandenmakerij, een kantoor en een boerderij (Havenstraat 60-64, zie bijlage). De kadastrale inschrijving hiervan geschiedde in 1929.¹⁴

In 1941 wordt een volgende uitbreiding in het kadaster geregistreerd. Uit de kadastrale inschrijving blijkt de gemeente Huizen nog steeds eigenaar was. Een pachtovereenkomst werd vastgelegd voor ruim 60 jaar, namelijk tot 31 oktober 2002. Gebouw 10 is aan de noordzijde uitgebreid en vernieuwd. Gebouw 11 lijkt grotendeels vernieuwd, althans op de kadastrakaart zijn twee nieuwe gevels ingetekend. Het gebouw is bovendien losgemaakt van de naastgelegen gebouwen.

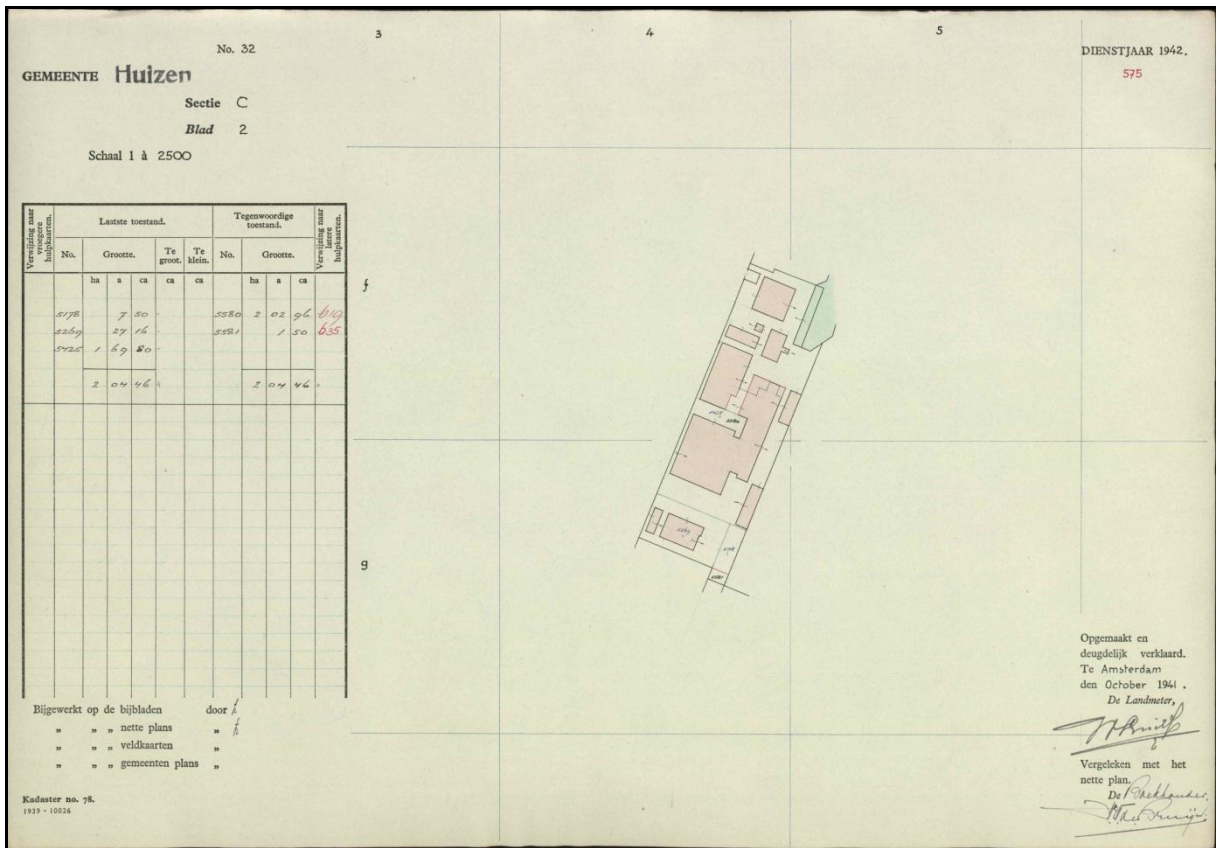

De Haven en Havenstraat te Huizen in 1939 (Kadaster, hulpkaart Huizen sectie C archiefnr. 531A opgemaakt maart 1939). Op deze kaart valt de industrie aan de Havenstraat goed te herkennen. De gasfabriek (1) ligt ten zuiden van de huidige Rokerijweg. De Rokerijweg was in 1939 slechts een fabrieksstraat ter ontsluiting van de NV Hollandsche Huiden- en Ledermaatschappij (2). Op de hoek daarvan ligt de voormalige visrokerij Kruimer-Goedhart (3), die in 1941 onderdeel werd van de Balatum-fabriek.

Dan volgt de fabriek van Balatum NV (4), gelegen aan de kop van de haven.

¹³ Archief Eemland, historische kranten, Eemnesser Courant 26 augustus 1926, pag. 2. De firma Kruimer en Goedhart heeft nog gefunctioneerd als kaas- en zuivelhandel tot 1937 (Nederlandsch weekblad voor zuivelbereiding- en handel, jaarg. 42, 1937, nr. 46). ,

¹⁴ Kadaster legger Huizen 4147 (reeks 3).

De uitbreiding van de fabriek van Balatum NV in 1941, (Kadaster, hulpkaart Huizen sectie C archiefnr. 575 vervaardigd okt. 1941).

Het betonnen energiegebouw van de NV Balatum (foto: collectie J. Hoegge, <https://www.flickr.com/photos/157991588@N03/>). Dit gebouw dateert uit 1938/1939, de uitbreiding uit 1948/1949.

Overzicht van de fabriek van Balatum NV, gezien vanaf de gashouders van de gasfabriek, foto Jacques Stevens (sagvfoto-s-0244-001_ balamundi nov 1949).

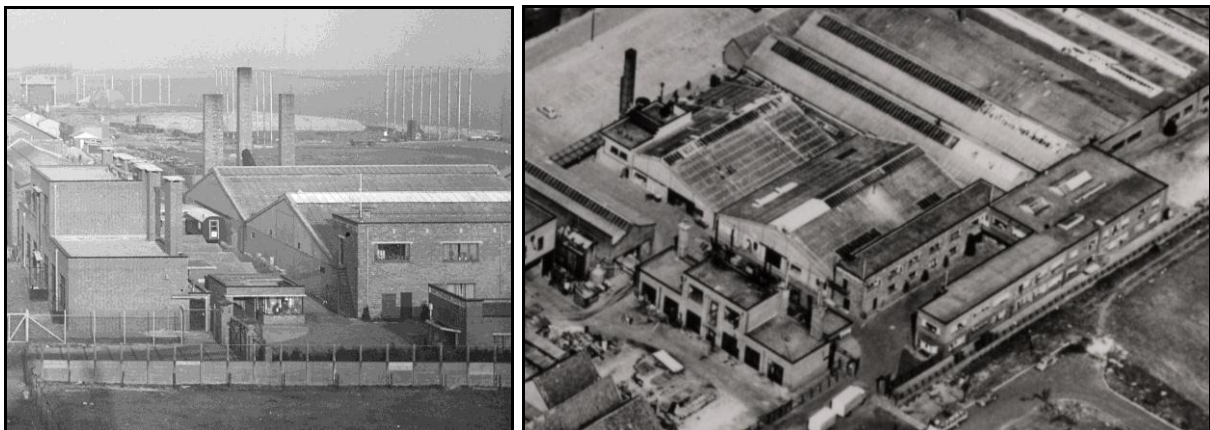

Overzicht van de fabriek van Balatum NV, gezien vanaf de gashouders van de gasfabriek, foto Jacques Stevens (sagvfoto-s-0244-002_ balamundi nov 1949).

De foto's van Jacques Stevens uit 1949 geven een prachtig beeld van de toenmalige fabriek, gezien vanaf de gashouders van de gasfabriek. Op deze foto valt te zien dat Balatum BV in-tussen ook de beschikking had gekregen over een terrein naast de haven, deels betrokken van de gemeente Huizen en deels door overname van de Firma scheepswerf J. Kok (1936).¹⁵ In 1949 was men bezig met de bouw van de kapbergen voor opslag van grondstoffen voor de productie. Eén jaar later staan er acht kapbergen op dit terrein.

De kapbergen voor opslag van grondstoffen, foto Jacques Stevens (sagvfoto-s-0356-005, 29-07-1950).

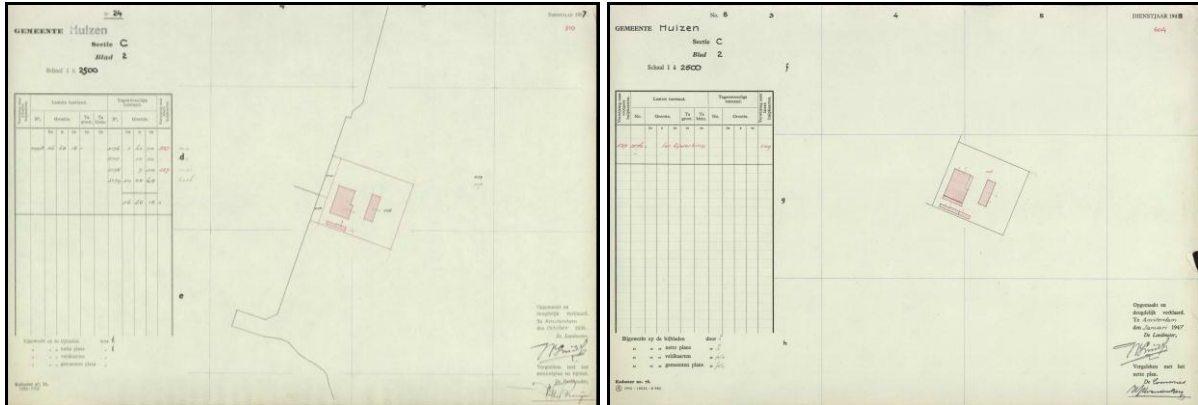
Links: de poort van de tapijtfabriek Trio NV, uitsnede uit een foto Jacques Stevens (sagvfoto-s-0244-001_ balamundi nov 1949). Op de kop van de gevel van het voorgebouw – gelegen in de as van de entreeweg – valt nog net de tekst in kapitalen 'TAPIJTFABRIEK TRIO NV' te lezen.

Rechts: detail uit een luchtfoto van het fabriekscomplex van Balatum NV omstreeks 1955 (ansichtkaart, collectie J. Hoegge, <https://www.flickr.com/photos/157991588@N03/>).

¹⁵ Heidemij, adviesbureau, *Historisch onderzoek bedrijfsterein Havenstraat 68 te Huizen*, 1992 (rapport), pag. 5.

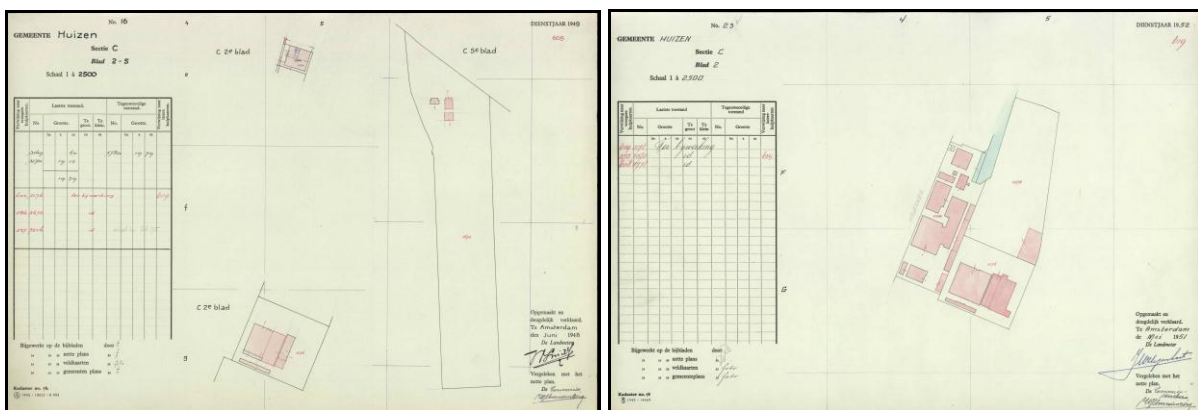
3.3. De NV Nederlandsche Huiden- en Ledermaatschappij en de NV Tapijtfabriek Trio

In 1935-'36 kwam op een terrein achter de NV Balatum een nieuwe fabriek tot stand, de NV Nederlandsche Huiden- en Ledermaatschappij.¹⁶ Deze fabriek produceerde leer voor technische doeleinden en handelde in leer, huiden, vellen en dergelijke. De gebouwen werden ontsloten vanaf de Havenstraat, via een smalle zijweg (een eerste aanzet van de latere Rokerijweg).

Links: de bouw van de fabriek voor de NV Nederlandsche Huiden- en Ledermaatschappij in 1935-'36 (kadaster, hulpkaart Huizen sectie C archiefnr. 510 vervaardigd okt 1936).

Rechts: een uitbreiding van de fabriek voor de NV Nederlandsche Huiden- en Ledermaatschappij in 1946 (kadaster, hulpkaart Huizen sectie C archiefnr. 604 vervaardigd jan. 1947).

Links: een uitbreiding van de Tapijtfabriek Trio NV in 1948 (kadaster, hulpkaart Huizen sectie C archiefnr. 609 vervaardigd juni 1948).

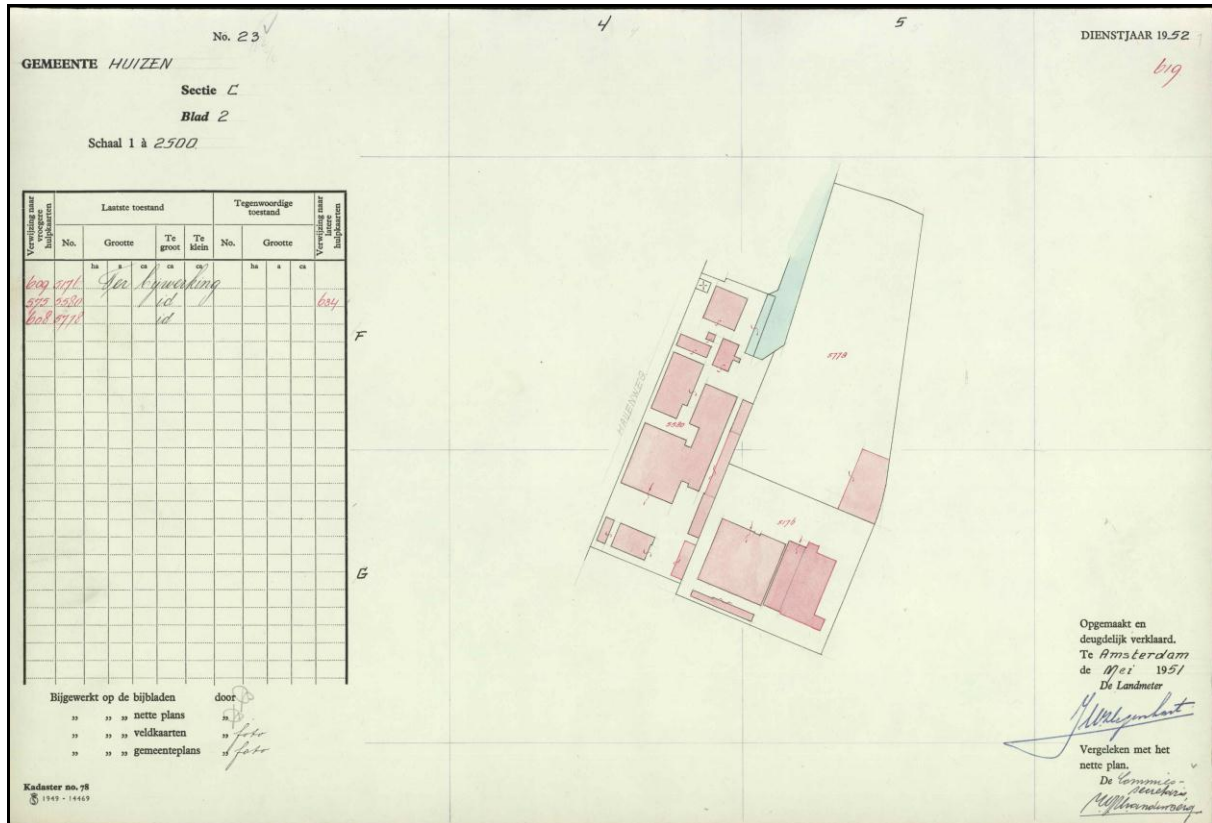
Rechts: een uitbreiding van de Tapijtfabriek Trio NV in 1951 (kadaster, hulpkaart Huizen sectie C archiefnr. 619 vervaardigd mei 1951). Op deze kaart staan ook enkele uitbreidingen op het fabrieksterrein van Balatum NV aangegeven.

In 1946 zijn de gebouwen overgenomen door de Tapijtfabriek Trio NV, waar tapijten en (trap)lopers werden gemaakt. In 1947-'48 vond een uitbreiding plaats met een dubbele hal (gebouw 41). Deze uitbreiding staat geregistreerd in het kadaster van 1949. In 1951 volgde een tweede vergroting van het complex, namelijk een laagbouw ter plaatse van de huidige gebouwen 42-45. De krantenarchieven getuigen van deze uitbreidingen door advertenties voor werving van nieuw personeel. Enkele jaren later viel het doek voor deze fabriek. In 1953 volgde surseance van betaling, waarna de machines, voorraden en het personeel zijn overgenomen door NV Cornelis van Brink tapijtfabriek te Hilversum.¹⁷ In 1956 werd het faillisse-

¹⁶ Heidemij, adviesbureau, Historisch onderzoek bedrijfsterrein Havenstraat 68 te Huizen, 1992 (rapport), pag. 6.

¹⁷ Nha.courant.nu, IJmuider Courant 17 februari 1954 (pagina 3).

ment uitgesproken.¹⁸ In de nasleep van dit faillissement werd de directeur van de fabriek, de 51-jarige H.R., veroordeeld voor verduistering van tapijten ter waarde van 170.000 gulden.¹⁹ De fabriek werd overgenomen door de Balatum NV. De voormalige spinnerij werd als werkplaats in gebruik genomen. Van dit gebouw zijn alleen nog het ketelhuis (gebouw 37) en de hallen uit 1947 (gebouw 41) behouden gebleven. De aansluiting van een zadeldak van het gesloopte gebouw uit 1936 valt nog te zien in het aangrenzende gebouw.

De uitbreidingen van de Balatum NV in 1951, bestaande uit enkele gebouwen op het terrein aan de Havenstraat en een magazijngebouw op het terrein aan de haven (kadaster, hulpkaart Huizen sectie C archiefnr. 619 vervaardigd mei 1951).

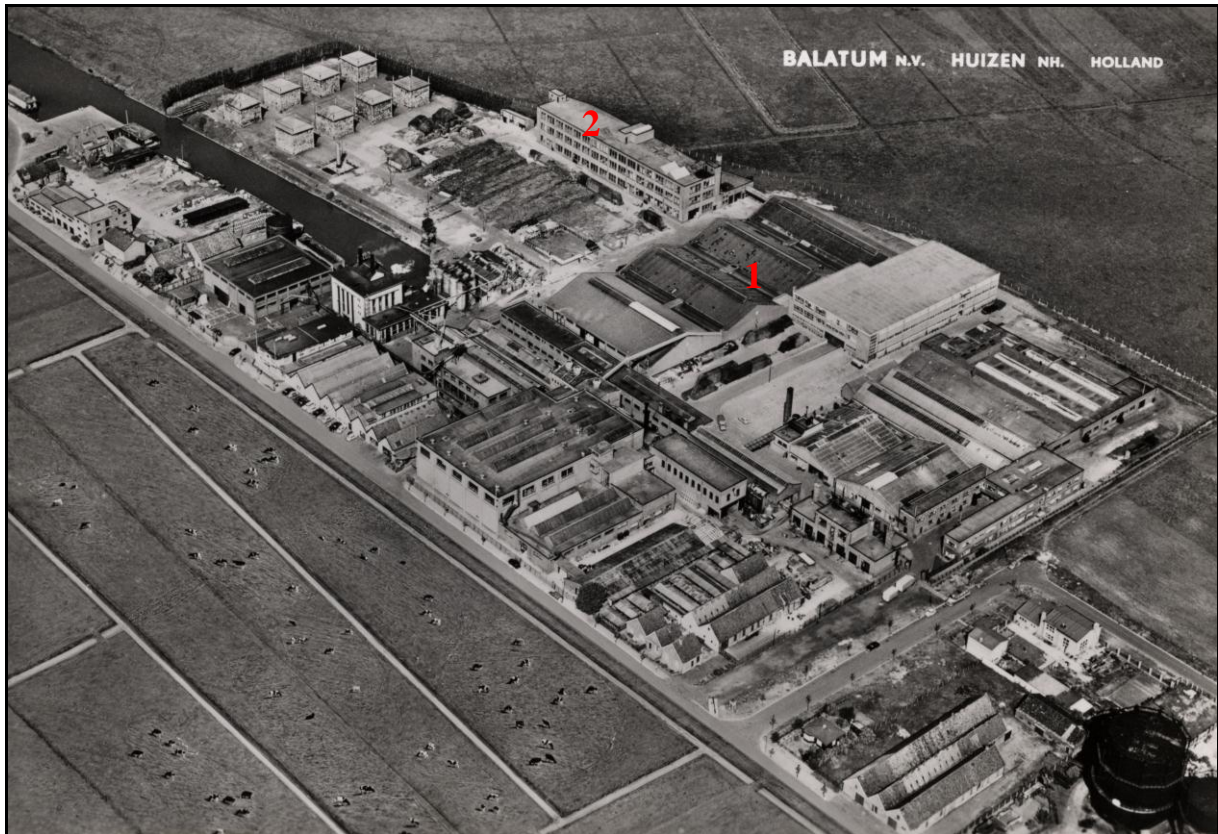
3.4. Balatum NV/ Balamundi Nederland/ BNI na de Tweede Wereldoorlog

De naoorlogse wederopbouw²⁰, welvaart- en bevolkingsgroei leidden tot nieuwe expansie. Tevens werden er nieuwe producten ontwikkeld op basis van kunststoffen. In 1961 werd een PVC-fabriek in gebruik genomen, het gebouwencomplex 42-45. In 1962 veranderde de naam van het bedrijf in Balamundi Nederland, omdat dat de Nederlandse onderneming deel was gaan uitmaken van een wereldwijd conglomeraat met een hoofdzetel in Luxemburg. Bovendien onderstreepte de naamsverandering dat het product balatum nog slechts een van de vele woon- en interieurproducten was die het bedrijf leverde. Er werkten in de jaren 1960 in Huizen circa 900 man. Om in de dringende behoefte aan arbeidskrachten te voorzien trok de onderneming veel gastarbeiders aan.

¹⁸ www.delpher.nl, Leeuwarder Courant 22-03-1956.

¹⁹ Nha.courant.nu, Haarlems Dagblad 4 april 1956 (pagina 10).

²⁰ <https://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Balatum&oldid=55347794> (bijna letterlijk overgenomen).

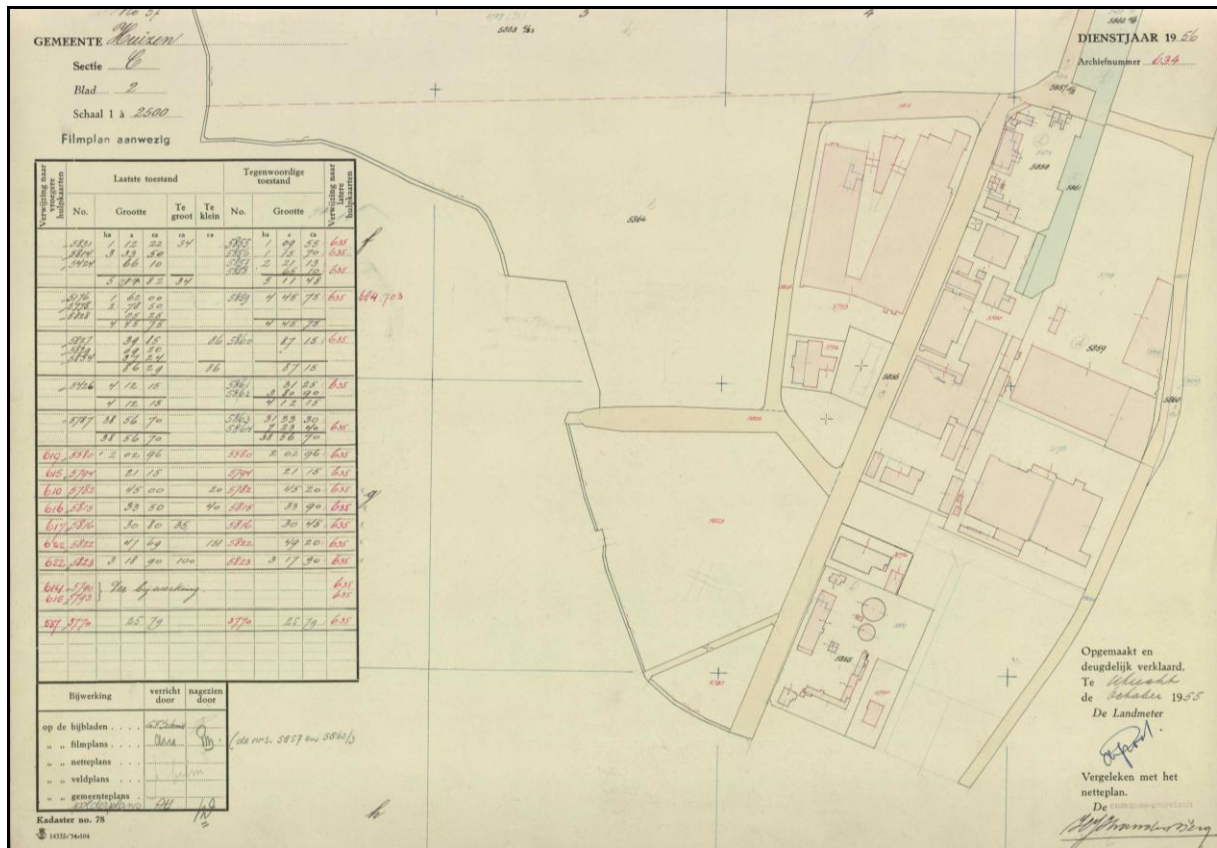

Luchtfoto van het fabriekscomplex van Balatum NV omstreeks 1958 (ansichtkaart, collectie J. Hoegee, <https://www.flickr.com/photos/157991588@N03/>). Op het terrein bij de haven is de reeks van vier magazijngebouwen gerealiseerd (1951-1955, nummer 1) met het voorgebouw met interne inrit voor laden en lossen (circa 1958). Ook de zongordijnenfabriek staat aan de rand van het terrein (1951, nummer 2). Rechts op de hoek van het terrein staat de eenlaags uitbreiding van de Tapijtfabriek Trio NV uit 1951, die ettelijke jaren later werd vervangen door de PVC-fabriek.

Op de hiervoor afgebeelde kadasterkaart uit 1951 vallen de eerste naoorlogse uitbreidingen van de Balatum NV al te zien. Dit zijn onder andere twee gebouwen op de erfgrans (gebouwen 2 en 28). Met deze reeks gebouwen op de erfgrans werd de rand van het fabrieksterrein sterk benadrukt. Op het opslagterrein naast de haven kwam het eerste deel van het magazijngebouw tot stand, pal tegen de geknikte erfgrans aan de oostzijde (gebouw 32A). Kennelijk had men al het de idee om het gebouw uit te breiden.

De hiervoor reeds genoemde overname van de gebouwen van de Tapijtfabriek Trio NV in 1954 maakte deel uit van een verdergaande expansie van Balatum NV. Tussen 1949 en 1953 volgde een zeer forse uitbreiding van de magazijngebouwen, bestaande uit vier gelijke hallen (gebouwen 32A, 32B, 32C en 32D). Deze hallen hadden aanvankelijk een tussenverdieping. Kort daarna is tegen de voorzijde nog een volgend magazijngebouw gerealiseerd (voorgebouw 32E, 1957). Kenmerkend is de verdiepte inrit met inwendige laad- en loskade. De naar binnen gereden vrachtwagens konden op die wijze makkelijk worden geladen of gelost. De zongordijnenfabriek (gebouw 33) dateert uit 1950 en 1952.

De bestaande gebouwen van de Tapijtfabriek Trio NV waren niet zeer geschikt voor de Balatum NV. De gebouwen uit 1936 en 1948 kregen een functie als werkplaats. Omstreeks 1960 werden de jongste gebouwen van dat complex vervangen door een nieuw fabriekscomplex, de nieuwe PVC-fabriek (gebouwen 42-45). Dit is een hoogbouw uit 1959 en 1964, voorzien van een hoger voorgebouw. Dat voorgebouw vormt sindsdien het gezicht van de fabriek.

De uitbreidingen van de Balatum NV in 1955 (kadaster, hulpkaart Huizen sectie C archiefnr. 634 vervaardigd okt. 1955). De voornaamste wijzigingen waren een uitbreiding van gebouw 10 (gebouw 10B), de bouw van een drietal magazijnloodsen (gebouw 32) en de zongordijnenfabriek (gebouw 33).

Luchtfoto van het fabriekscomplex van Balatum NV omstreeks 1960 (ansichtkaart, collectie J. Hoegee, <https://www.flickr.com/photos/157991588@N03/>). Op deze foto valt te zien dat gebouw 44 en nog slechts de helft van gebouw 45 zijn gerealiseerd.

Luchtfoto van het fabriekscomplex van Balatum NV omstreeks 1975 (ansichtkaart, collectie J. Hoegge, <https://www.flickr.com/photos/157991588@N03/>). Naast de zongordijnenfabriek (gebouw 33) zijn de contouren van het gebouw 31 te zien, waarvan alleen de kelder en circa één meter van de begane grond zijn voltooid. Dit gebouw is nooit voltooid. De kelder is gebruikt voor opslag. Sloop heeft plaatsgevonden bij de bodemsanering voorafgaande aan de overdracht van het terrein aan de gemeente Huizen.

In de jaren zestig van de 20ste eeuw vond een laatste grote uitbreiding op het terrein plaats, bestaande uit de vervanging van een van de magazijngebouwen door een nieuwbouw (gebouw 32B). Daarna stagneerde de ontwikkeling. Het personeelbestand kromp sterk in. Fusies en herstructurering leiden tot een nieuwe opzet en herstel, die ook in een naamsverandering uitmondde: BN International BV.²¹

Omstreeks 2000 kampte de fabriek met sterk verouderde gebouwen, lange vervoerslijnen bij de productie en een inefficiënt machinepark. Vernieuwingen waren noodzakelijk. De optie van verplaatsing van het bedrijf werd verworpen. Gekozen werd voor een efficiëntere opzet en vernieuwing. De gebouwen 27 (een afdak voor fietsenstalling) en 40 (kantoorbarakken) op de hoek van de Havenstraat en Rokerijweg zijn in 1998 gesloopt om een eigen parkeerterrein in te richten.²² Aan de rand van het parkeerterrein stonden toen nog steeds de restanten van een voormalige visrokerij, de panden Havenstraat 60-64.²³ Korte tijd later zijn ze gesloopt. In 1999 is het noordelijke deel van het terrein afgestoten, het deel waar eertijds de kapbergen stonden.²⁴ In 2000 volgde het afstoten van het gebied rondom de zongordijnenfabriek.²⁵ De

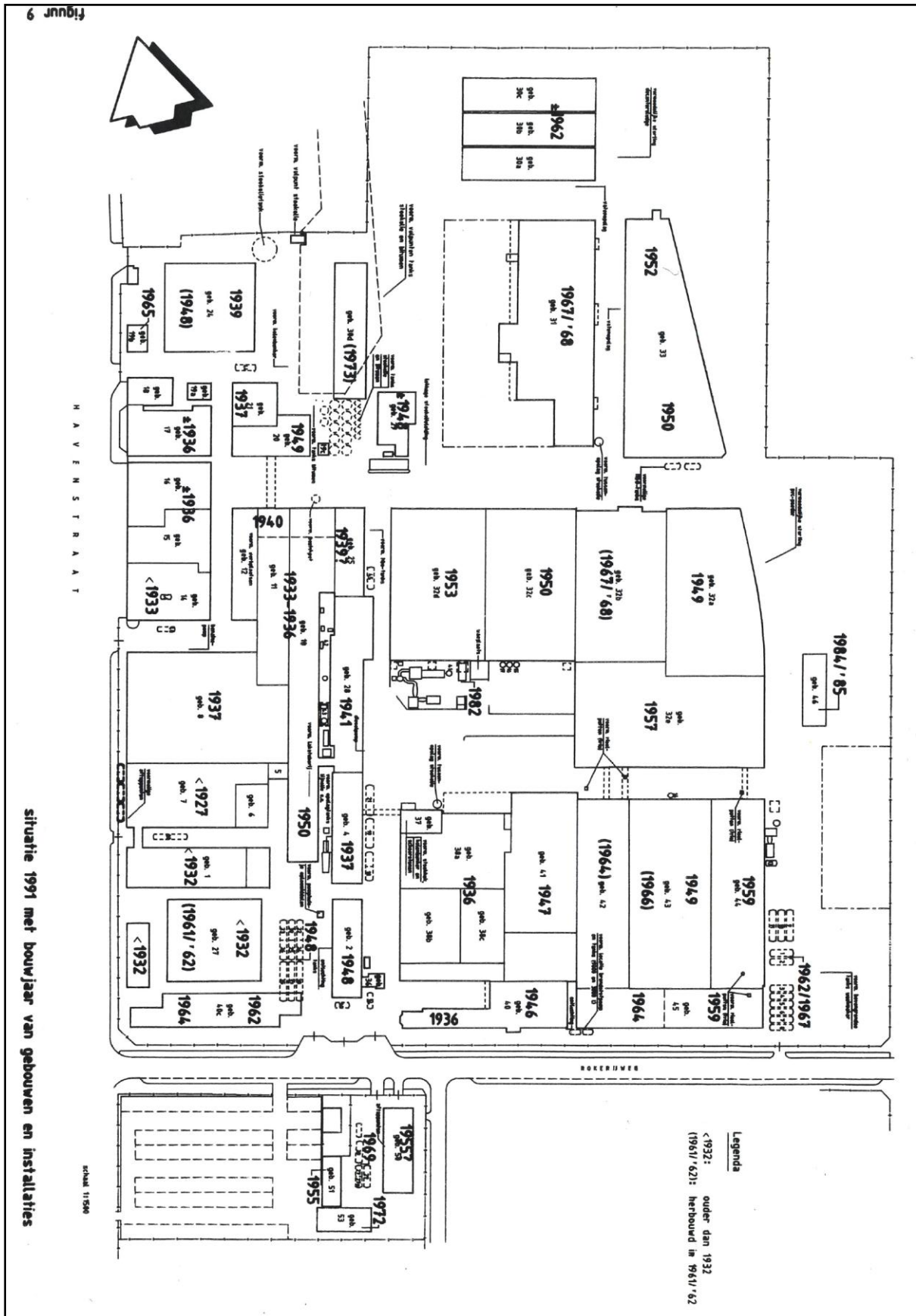
²¹ B. Eskes en M. Timmer (red.), *Historie BNI 1926-2001*, zp., 2001, pag. 65.

²² Kadaster, hulpkaart Huizen sectie C archiefnr. 1142 vervaardigd maart 1998.

²³ Inventarisatie buitengebied (1997), beschrijving van de panden Havenstraat 62-64 (zie bijlage). Deze panden zijn niet aangewezen als gemeentelijk monument. Sloop heeft plaatsgevonden omstreeks 2005.

²⁴ Kadaster, hulpkaart Huizen sectie C archiefnr. 1181 vervaardigd febr. 1999.

²⁵ Kadaster, hulpkaart Huizen sectie C archiefnr. 1202 vervaardigd okt. 2000.

Overzicht van het fabrieksterrein van BN International BV in 1991 (ontleend aan: Heidemij, adviesbureau, Historisch onderzoek bedrijfsterrein Havenstraat 68 te Huizen, 1992, figuur 9). Deze jaartallen zijn aangehouden voor de datering van de onderzochte gebouwen.

Overzicht van het fabrieksterrein van BN International BV in 2019 (BN International BV).

De kadastrale kaart van het fabriekscomplex van de BNI aan de Rokerijstraat 5 te Huizen, situatie in januari 2020 (Kadaster).

4. Inventarisatie van gebouwen

Dit hoofdstuk bevat korte omschrijvingen van de belangrijkste gebouwen op het fabrieksterrein van de BN International BV (Rokerijweg 5, Huizen). Deze omschrijvingen zijn opgenomen in tabellen, verdeeld in categorieën. Op een geschematiseerde plattegrond is de positie van het beschreven gebouw aangeduid. Verder zijn bouwjaar, (oorspronkelijke) functies, overzichtsfoto's, een korte beschrijving en overzichten van de bouwhistorische en bouwtechnische aspecten opgenomen. Waar nodig zijn extra afbeeldingen in de overzichten toegevoegd.

De conclusies van de bouwhistorische en bouwtechnische aspecten zijn nogmaals weergegeven in de kop van de tabel, waarmee een snel overzicht mogelijk is.

Op basis van de overzichten van de bouwhistorische aspecten zijn de gebouwen in zes categorieën onderverdeeld:

- Kenmerkend gebouw met individuele architectonische kwaliteit.
- Beeldondersteunend gebouw in samenhangend complex.
- Fabriekshal met een bijzondere constructie.
- Nader onderzoek noodzakelijk (gebouw 42-45, zie: onderzoek van architectuur en stedenbouw in de gemeente Huizen over de periode circa 1940-1985).
- Karakteristiek voor de bouwperiode, maar niet bijzonder.
- indifferente waarden (of negatieve transformatie) / recente bebouwing (periode 1990-2020).

Voor de gebouwen 2, 4, 28, 25, 10 en 11 is ook de bouwtechnische toestand beschouwd. Een bouwtechnisch onderzoek is niet mogelijk op basis van een korte rondgang door het complex, wel een analyse op hoofdlijnen ('quick-scan'). De termen goed, redelijk, matig en slecht worden gebruikt, volgens de richtlijnen van de Monumentenwacht.

Voor zover waarneembaar, bevinden de meeste gebouwen zich in een redelijke bouwtechnische toestand. De algemene onderhoudstoestand is over het algemeen redelijk, maar op diverse onderdelen slecht en soms zelfs zeer slecht. De algemene onderhoudstoestand van gebouw 2 is slecht.

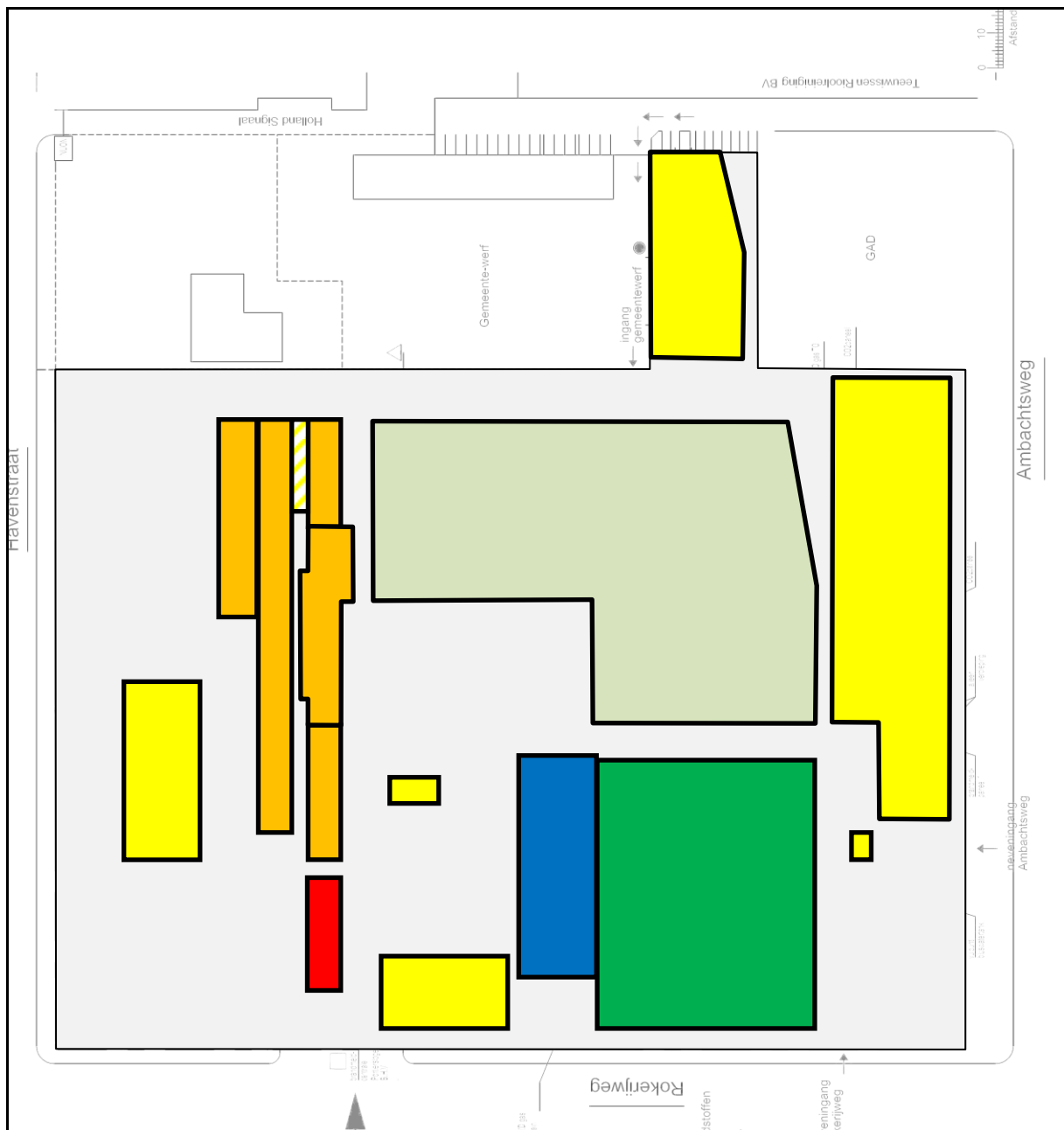
Er zijn bij de gebouwen géén funderingsproblemen waargenomen. Alle gebouwen zijn ongeïsoleerde ruimtes voorzien van een gemetselde schil. De meeste gebouwen zijn voorzien van stalen vakwerkspanten. De gebouwen zijn hoofdzakelijk voorzien van stalen kozijnen, ramen en enkele beglazing in een stopverfzoom. De dakbedekkingen zijn goed onderhouden; uitgezonderd de vermoedelijk asbesthoudende golfplaat onderdelen.

Er moet bij alle gebouwen rekening gehouden worden met de aanwezigheid van asbesthoudende materialen.

Zover waarneembaar zijn veel van de uitlopen en hemelwaterafvoeren versleten. Bij de lood-aansluitingen zijn verspreid reparaties zichtbaar.

Van de genoemde gebouwen wordt in de tabellen de toestand van casco, fundering, gevels, dak, draagconstructie en vensters/deuren op hoofdlijnen weergegeven. Ter onderbouwing hiervan is achter in het rapport een 'Fotobijlage Bouwkundige Quickscan 29-01-2020' opgenomen.

Van gebouw 28 kon het interieur op 29 januari niet bezocht worden in de nasleep van een machinebrand (een naverbranding in de machine).

Schematische weergave van het fabrieksterrein in 2020, bouw- en cultuurhistorie.

- Kenmerkend gebouw met individuele architectonische kwaliteit.
- Beeldondersteunend gebouw in samenhangend complex.
- Fabriekshal met een bijzondere constructie (gebouw 41).
- Nader onderzoek noodzakelijk (gebouw 42-45, opgenomen in het onderzoek naar architectuur en stedenbouw in de gemeente Huizen, periode circa 1940-1985).
- Karakteristiek voor de bouwperiode, maar niet bijzonder.
- Gebouwen met indifferente waarden (of negatieve transformatie) of recente bebouwing (periode 1990-2020).

<h2>Gebouw 1</h2>	
<p>Bouwjaar: 2013-2014</p>	
<p>Oorspronkelijke functie(s): Productie en opslaggebouw</p>	
<p>Bouwhistorie: Nieuwbouw.</p>	
<p>Bouwtechnische toestand: --</p>	
<p><i>Oostgevel aan de zijde van de Ambachtsweg (foto: Van Ancum Hoogendoorn).</i></p>	<p><i>Zuidgevel.</i></p>

Beschrijving

Het productie- en opslaggebouw 1 is in 2013-2014 tot stand gekomen aan de westelijke rand van het fabrieksterrein ter vervanging van enkele oude gebouwen in het complex. Het ontwerp voor deze nieuwbouw is getekend door Van Ancum Hoogendoorn. Dit bedrijf was ook betrokken bij de uitvoering.

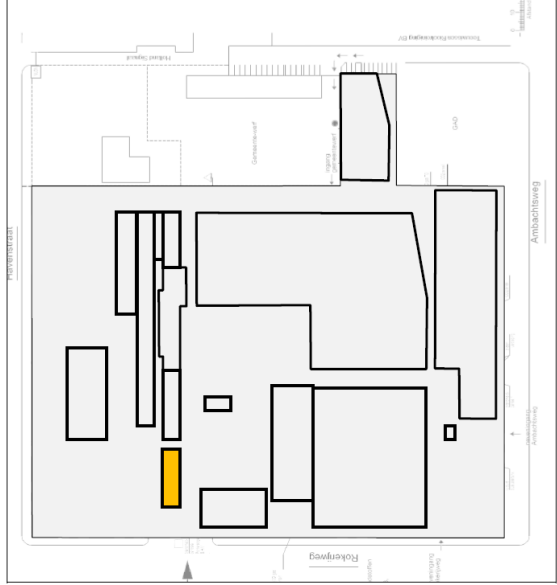

De fabriekshal is opgebouwd uit een onderheide betonvloer, prefab geïsoleerde betonwanden, een staalconstructie en gevel- en dakbeplating (www.stout.nl/project/bn-international-huizen). In de hal staat een productielijn voor fabricage van behang opgesteld. Verder bevat het een magazijn en sprinklertank.

Bouwhistorische aspecten

Recent gebouw.

Bouwtechnische aspecten

Behoort niet tot de vraagstelling.

<h2>Gebouw 2</h2>	
<p>Bouwjaar: 1948</p>	
<p>Oorspronkelijke functie(s): Topfabriek/ topcoating</p>	
<p>Bouwhistorie: Kenmerkend gebouw met individuele architectonische kwaliteit (ramen vernieuwd).</p>	
<p>Bouwtechnische toestand: Matige bouwtechnische toestand, onderhoudstoestand slecht.</p>	
 <p><i>De achtergevel van gebouw 2.</i></p>	 <p><i>De voorgevel van gebouw 2.</i></p>
 <p><i>Het trappenhuis in de middenpartij.</i></p>	 <p><i>Betonconstructie boven de begane grond. Het balkenstelsel draagt de middenpartij.</i></p>

Beschrijving gebouw 2

Gebouw 2 is in 1949 gebouwd op de rand van het oude fabrieksterrein van de Balamundi NV aan de Havenstraat. De kadastrale inschrijving geschiedde in 1951. Het ligt in één lijn met een aantal andere gebouwen op de erfgrans (gebouwen 4, 28 en 25).

Het gebouw bestaat uit een hoge middenpartij (twee bouwlagen met plat dak), geflankeerd door twee lagere zijvleugels (één bouwlaag met plat dak). Aan de zijde van de erfgrans heeft het gebouw een aangebouwde lage gang.

De gevels zijn opgetrokken uit baksteen, gemetseld in Noords verband. Een rollaag markeert een hoge plint. De gevels worden sierlijk afgesloten door een uitkragende rollaag en keramische muurafdekkers. De constructie van vloeren en daken bestaat uit beton. De voorgevel (zijde van de Havenstraat) heeft een symmetrische indeling. Het midden van deze gevel wordt benadrukt door een risaliet met een luifel, waarin de hoofdentree en een hoog stalen trapparaam zijn opgenomen. De entree heeft een gebogen luifel.

Oorspronkelijk bevatte de voorgevel stalen puien op de begane grond en stalen roedenramen op de eerste verdieping. Deze zijn alle vervangen in hout. Alleen het trappenhuis heeft nog een stalen raam.

De achtergevel heeft een gesloten karakter. Hier wordt de middenpartij benadrukt door brede gemetselde ventilatiekanalen, voorzien van dekplaten. De lage gang is herkenbaar in de vorm van een aanbouw.

De indeling van het gebouw is zeer eenvoudig. In het midden bevindt zich een open trappenhuis, waarachter dienst- en kantoorruimten. Vanuit het trappenhuis worden de ruimten aan weerszijden ontsloten. Deze hebben een zeer sobere opzet en afwerking.

Bouwhistorische kenmerken

- Het gebouw (1951) markeert de rand van het oude fabrieksterrein van Balatum NV, zowel door de positie van het gebouw op de oude kavelgrans als de uitvoering van de achtergevel.
- Het gebouw is in hoofdvorm ongewijzigd.
- Zorgvuldige gevelarchitectuur en uitvoering (metselwerk).
- Interieur is zeer sober en eenvoudig.

Voorgevel (foto: collectie J. Hoegee).

Bouwtechnische aspecten

Het casco van het gebouw bevindt zich in een matige toestand. De onderhoudstoestand is slecht.

Voor zover waarneembaar zijn er geen funderingsproblemen.

De gemetselde gevels ondervinden op meerdere plaatsen schade door onder andere roestend ijzerwerk. Op diverse plaatsen zijn scheuren en los metselwerk zichtbaar. Vooral de westgevel is erg aangetast door roestende stalen lateien. De gang aan de oostzijde is aan de kop-einden door lekkage aangetast. De bovenzijde van het metselwerk van het gangdeel 2C ligt los. De tegelafdekking van de gevels (muurafdekkers) is voor zover waarneembaar redelijk. De platdakbedekking voorzien van grindbelasting is goed. De platdakconstructie was aan de binnenzijde niet zichtbaar. De gemetselde schoorstenen met afdekplaten bevinden zich voor zover waarneembaar in een goede toestand.

De betonnen draagconstructie aan de binnenzijde is voor zover waarneembaar goed. Het centrale trappenhuis met haar toegang aan de westzijde bevindt zich in een redelijke toestand.

Het buitenschilderwerk is slecht. De ongeïsoleerde stalen vensters zijn aangetast door roest.

<p>Gebouw 4</p>	
<p>Bouwjaar: 1937</p>	 <p><i>Oostgevel, oorspronkelijk op de erfgrans.</i></p>
<p>Oorspronkelijke functie(s): Feutreloods (feutre = vilt)</p>	 <p><i>Dakaanzicht. De gevel aan de zijde van de fabriek is hoger opgetrokken (schermgevel).</i></p>
<p>Bouwhistorie: Beeldondersteunend in samenhangend complex.</p>	<p>Bouwtechnische toestand: Redelijk.</p>
 <p><i>Interieur, gezien naar het zuiden.</i></p>	 <p><i>Interieur, gezien naar het noorden.</i></p>

Beschrijving gebouw 4

Gebouw 4 is bij de grote bouwcampagne in het midden van de jaren dertig op de rand van het oude fabrieksterrein van de Balatum NV tot stand gekomen als feutreloods, een opslagloods voor het gebitumeerde viltpapier dat werd geïmporteerd vanuit België en Frankrijk. Het is de eerste in de reeks gebouwen aan de rand van het terrein. Er is sprake van een sobere fabriekshal met een flauw zadeldak, voorzien van een lichtstraat in de nok. De gevels zijn uitgevoerd in baksteen, deels in kruisverband (langsgevels) en deels in halfsteensverband. De langsgevels hebben aan de binnenzijde pilasters en consoles ten behoeve van de opleggingen van rails voor een kraanbaan (vernieuwd in 1964). De consoles hebben betonnen dekplaten (drukverdeling). De kapconstructie bestaat uit geklinknagelde stalen polonceauspanten. Kenmerkend is de samenstelling uit twee gelijke delen, die in het midden zijn gebout.

De gevels hebben een gesloten karakter. Opmerkelijk is de hogere gevel aan de oostzijde, een schermgevel aan de zijde van de fabriek. Dat lijkt op een brandscherm. Deze gevel wordt afgedekt door keramische muurafdekkers. De gevel op de erfgrans was blind, de andere langsgevel bevatte enkele deuren. Deels zijn deze dichtgezet. In de beide kopgevels bevinden zich brede deuropeningen. Alleen die in zuidgevel is origineel.

Bouwhistorische kenmerken

- Het gebouw (1937) markeert de rand van het oude fabrieksterrein van Balatum NV, onderdeel van een reeks gebouwen. De gevel op de erfgrans heeft een gesloten karakter.
- Het gebouw is in hoofdvorm ongewijzigd.
- De architectuur is sober.
- Eenvoudige stalen spanten/ rails van kraanbaan.

Bouwtechnische aspecten

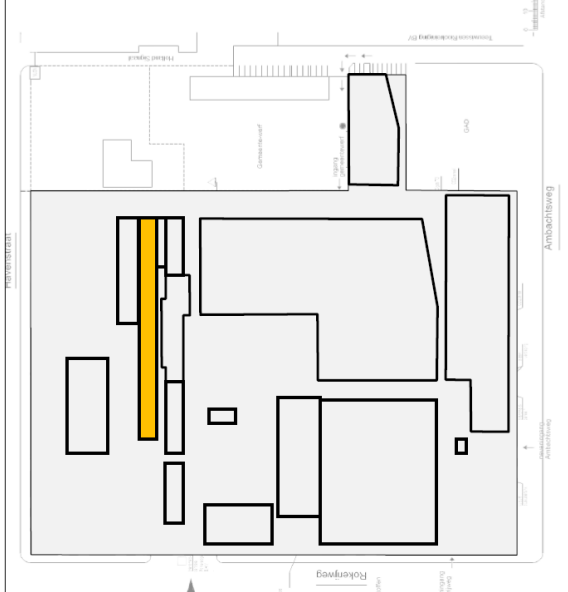

Het casco van het gebouw bevindt zich in een redelijke toestand. De onderhoudstoestand is redelijk.

Voor zover waarneembaar zijn er geen funderingsproblemen.

De gemetselde gevels bevinden zich in een redelijke toestand. De langsgevels aan de west- en oostzijde vertonen wat lichte schade door mechanische beschadigingen en lekkage. De kopgevel aan de zuidzijde is constructief ondersteund door een stalen hulpconstructie. Aan de binnenzijde bevindt zich een hijsconstructie op gemetselde consoles. De kopgevel aan de noordzijde met roldeur (die wordt gedeeld met gebouw 28) bevindt zich in een goede staat. De tegelafdekking van de gevels is verspreid beschadigd.

De kapconstructie van stalen vakwerk spanten bevindt zich in een goede staat. De platdakbedekking met grindbelasting is goed. De vermoedelijk asbesthoudende golfplaten zijn matig en vertonen scheuren. Er zijn lekkages waargenomen ter hoogte van de golfplaten en de goot aan de westzijde. De mastgoot op beugels aan de oostzijde is redelijk. De lichtstraat bevindt zich in een goede toestand.

Het buitenschilderwerk is matig. De ongeïsoleerde stalen vensters zijn aangetast door roest.

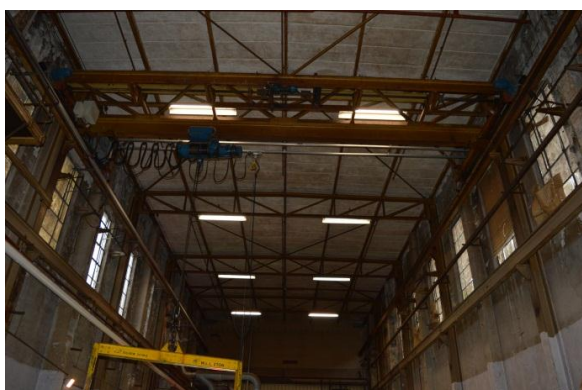
<h2>Gebouw 10</h2>	
<p>Bouwjaar: 1933-1936, 1940 en 1950</p>	
<p>Oorspronkelijke functie(s): Papierfabriek</p>	<p><i>Gebouwen 10 en 11, noordgevel van de uitbreiding 1940.</i></p>
<p>Bouwhistorie: Beeldondersteunend in samenhangend complex.</p>	
<p>Bouwtechnische toestand: Redelijk.</p>	<p><i>Gebouw 10, zuidgevel van het zuidelijk deel uit 1950.</i></p>
	
<p><i>Gebouw 10, de hogere opbouw van de hal uit 1933-'36.</i></p>	<p><i>Gebouw 10, westelijke zijgevel na sloop van belendingen.</i></p>

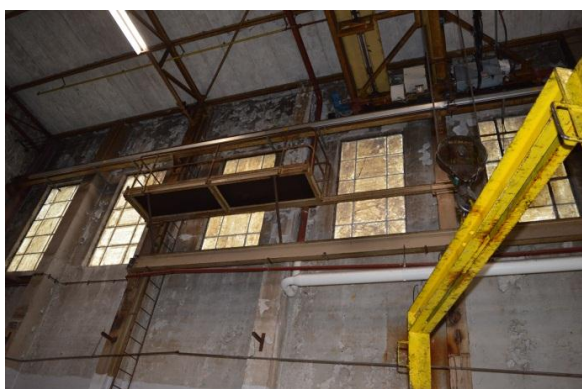
Overzicht van gebouw 10 (1933-'36).

Verschillende spanten in gebouw 10, waarvan de voorste in de uitbreiding uit 1940 en de achterste in het gedeelte uit 1933-'36.

Gebouw 10, uitbreiding 1950.

Gebouw 10, uitbreiding 1950.

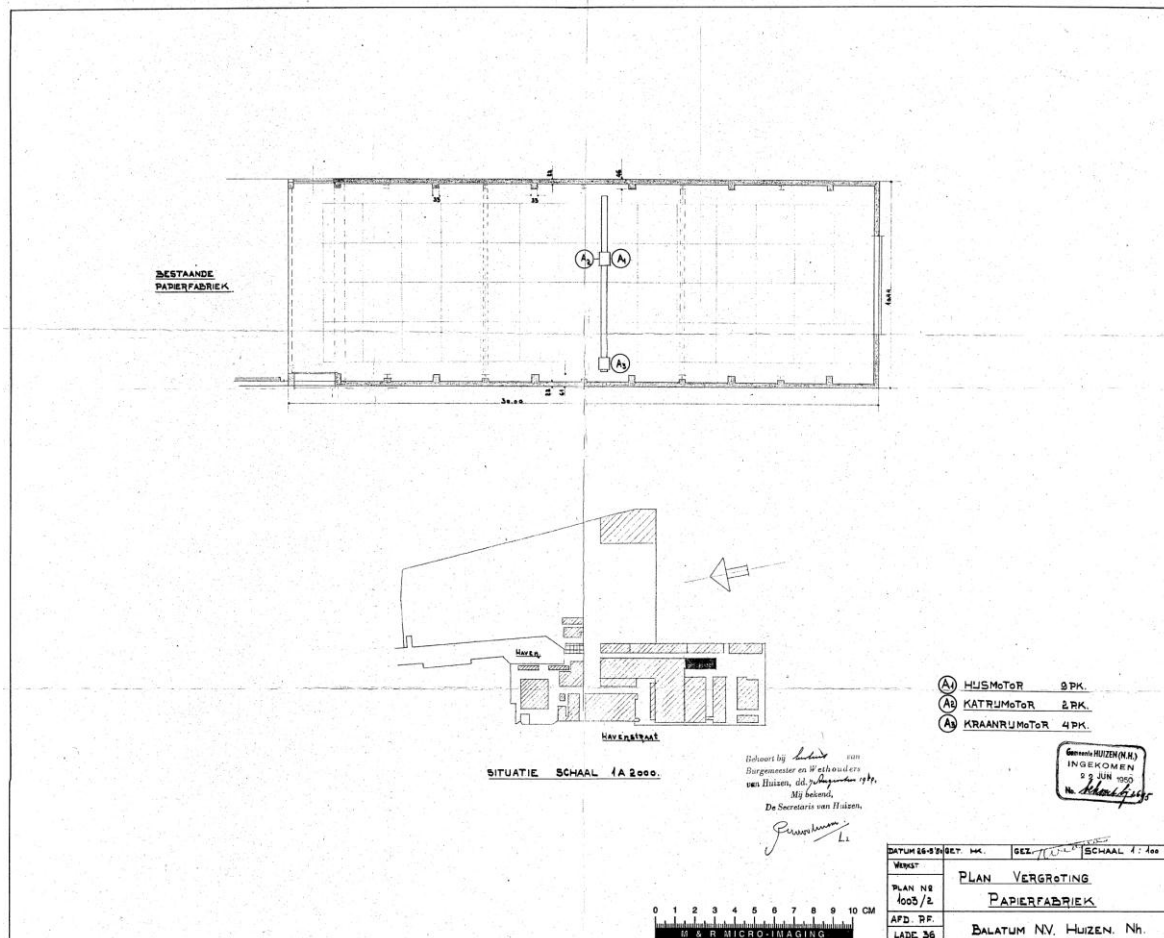

Gebouw 10, uitbreiding 1950.

Beschrijving gebouw 10

Het fabriekscomplex van de Balatum NV aan de Havenstraat is in het midden van de jaren dertig nagenoeg geheel vernieuwd. Daarbij is onder andere de dubbelhal van de gebouwen 10 en 11 tot stand gekomen. Deze beide gebouwen staan in open verbinding met elkaar. De eerste fase dateert uit 1933-'36. Een verschil in de spanten maakt duidelijk dat de hal van gebouw 10 in noordelijke richting is vergroot, dit is geschied in 1940. In 1950 is gebouw 10 naar het zuiden uitgebreid met afzonderlijke hal.

Sloop van het oude fabriekscomplex aan de Havenstraat heeft omstreeks 2005 plaatsgevonden. De gevel aan die zijde toont sporen van sloop. Op die plaats staat nu een dubbele romneyloods (gebouw 60).

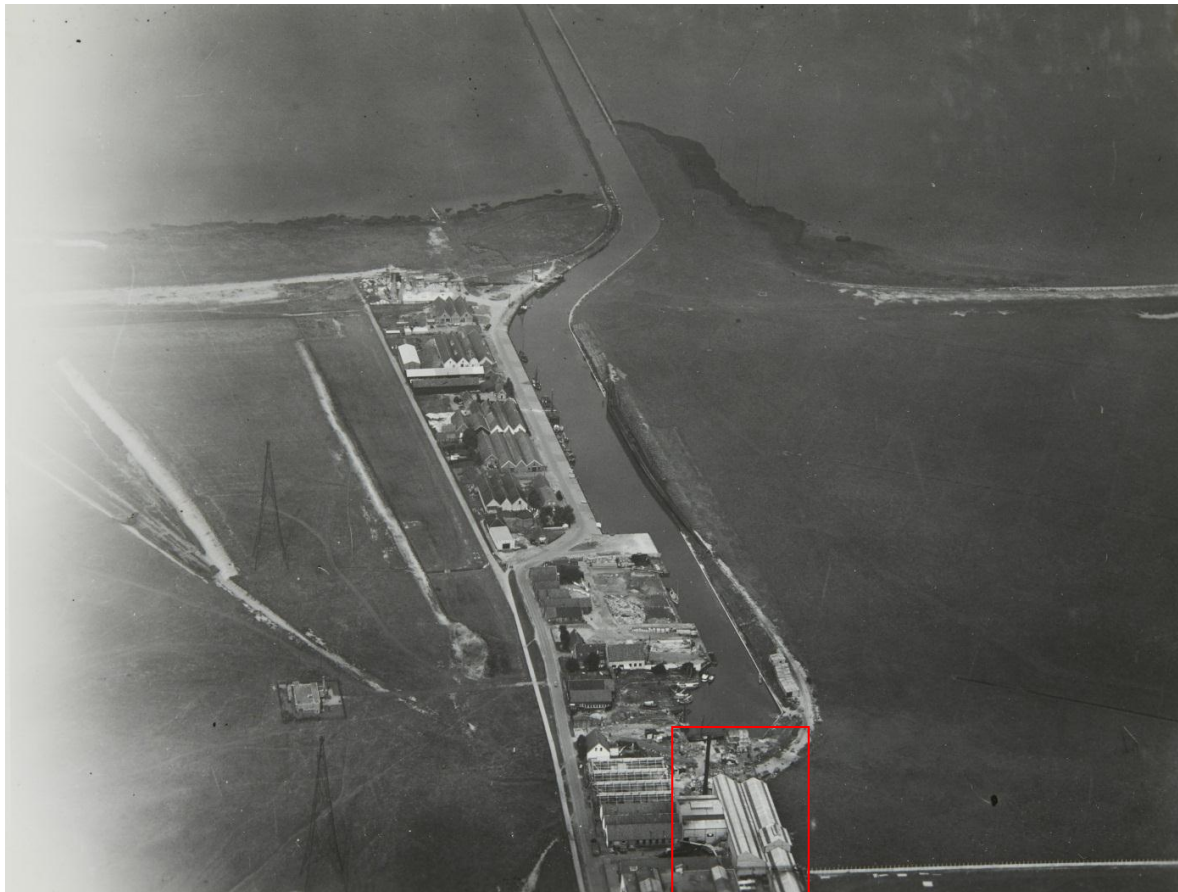
Bouwaanvraag voor vergroting van de papierfabriek van Balatum NV in 1950 (gemeente Huizen, bouwarchief). Deze uitbreiding is kadastraal ingeschreven in 1955.

Gebouw 10 is een langgerekt, relatief smal gebouw, bestaande uit twee aaneengesloten hallen met zadeldaken. Kern is de langgerekte hal uit 1933-1936 en 1940, opgebouwd uit volwandige bakstenen wanden, een vakwerk wand met deels baksteen invullingen (de tussenwand tussen de gebouwen 10 en 11) en stalen spanten. De hal uit 1933-'36 heeft een soort polonceauspanten, die in het midden extra schoren hebben. De hal uit 1940 heeft soortgelijke polonceauspanten, maar dan zonder deze extra schoren. Het middengedeelte van het gebouw uit 1933-'36 is hoger uitgevoerd, vanwege de aanwezigheid van een tussenverdieping. Aan de buitenzijde valt dit te herkennen aan de hogere gevels en het hogere (zadel)dak.

Opvallend is de uitvoering van de buitengevels in Noords verband, terwijl de ingebouwde gevels zijn uitgevoerd in kruisverband. De langsegevels hebben een eenvoudige tandlijst als

beëindiging. De kopgevels van het hogere deel hebben pilasters aan de buitenzijde en vlechtingen in de geveltop. De afdekking bestaat uit beton. Het hoge deel heeft lintvensters in de zijgevel, voorzien van betonnen dorpels. De rest van de hal heeft lichtstroken in het dak. Deze zijn dichtgelegd. Noemenswaard is nog de kopgevel aan de noordzijde, die een geheel vormt met de kopgevel van gebouw 11 (beide 1940). De zadeldaken worden afgedekt door een eenvoudige tandlijst en keramische dekpannen. De vensters met stalen roedenramen getuigen van de werkplaatsen op de begane grond.

Inwendig zijn nog resten aanwezig van een fabrieksspoor, inclusief een draaischijf.

Luchtfoto van de Huizer haven uit 1937, vlak na de bouw van gebouwen 10 en 11 (NIMH beeldbank, nummer 2011-5115). De gebouwen 10 en 11 zijn gemarkeerd door een kader.

De hal uit 1950 is hoger dan de hal uit 1933-'36 en 1940. De wanden zijn uitgevoerd in volwandig metselwerk, voorzien van pilasters aan de binnenzijde. Tegen de beide kopwanden en steeds midden tussen twee pilasters staat een stalen kolom als drager voor rails van de kraanbaan en de stalen vakwerkspanten ('N-liggers'). Op de vakwerkspanten liggen gordingen en betonplaten.

De gevels zijn gemetseld in Noords verband. In het bovenste deel van de gevels bevinden zich vensters met stalen roedenramen. Deze roedenramen zijn aan de binnenzijde nog deels voorzien van binnenzonweringen, ongetwijfeld van eigen makelij (Balatum NV). In de kopgevel bevindt zich een grote magazijn deur. Een betonnen rand vlak boven de vensters markeert het bovenste deel van de gevel als een soort borstwering. Deze wordt afgesloten door een rollaag en keramische muurafdekkers. Deze detaillering geeft het gebouw een zeer eigen, architectonisch karakter.

Eén van de vensters (1950), voorzien van een zonwering van Balatum NV.

Bouwhistorische kenmerken:

- Gebouw 10 (fabriekshal) is onderdeel van een dubbelhal uit het midden van de jaren dertig (1933-1936) met een uitbreiding uit 1940. Deze dubbelhal is onderdeel van de oude fabriek van Balatum NV, oorspronkelijk gevestigd aan de Havenstraat.
- Er is sprake van een ensemble van fabrieksgebouwen ter weerszijden van een ‘fabrieksgang’. Deze fabrieksgang – een smalle ruimte tussen twee fabriekshallen – kenmerkt zich door de vele installaties en het leidingwerk. Dit is een van de meest kenmerkende ruimten in het fabriekscomplex
- Er is sprake van eenvoudige fabriekshallen. Opmerkelijk zijn de verzorgde buitengevels, gemetseld in Noords verband, voorzien van tandlijsten en betonnen lijstwerk of keramische muurafdekkers. Met zeer eenvoudige middelen hebben de beide hallen een opvallende architectuur verkregen.
- In het interieur zijn alleen de kapconstructie van polonceauspanten en de vakwerkstructuur in de tussengevel tussen de gebouwen 10 en 11 het noemen waard. Alle machines zijn vernieuwd.
- Lichtstraten en vensters zijn gewijzigd.

Bouwtechnische aspecten

Het casco van het gebouw bevindt zich in een redelijke toestand. De onderhoudstoestand is redelijk.

Voor zover waarneembaar zijn er geen funderingsproblemen.

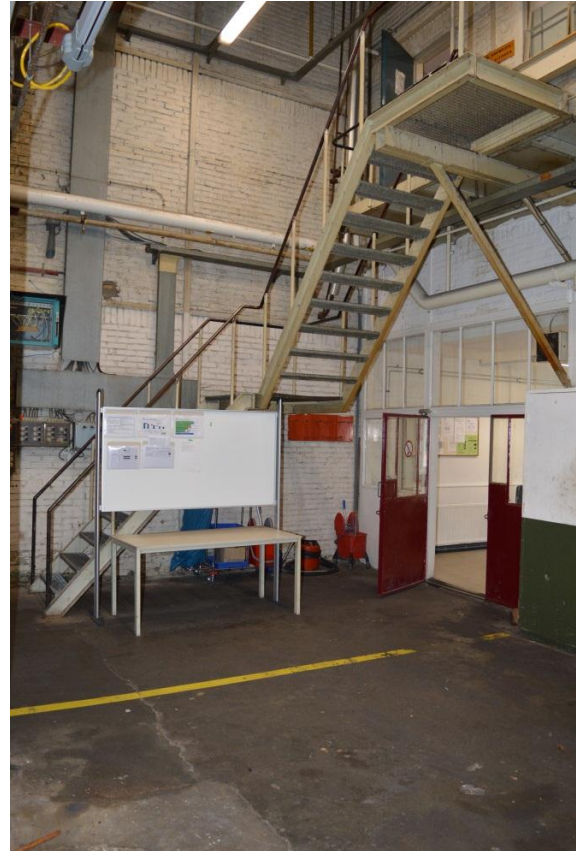
De gemetselde gevels bevinden zich in een redelijke toestand. Bij de gemetselde geveldelen zijn voornamelijk mechanische beschadigingen zichtbaar. De tegelafdekking van de kopgevel aan de noordzijde (muurafdekkers) is voor zover waarneembaar redelijk.

Zowel de platdakconstructie als ook de ijzeren vakwerkspantenconstructie bevindt zich in een goede toestand. De ijzeren golfplaatbedekking is goed. De platdakbedekking voorzien van grindbelasting van 10C is goed. Er zijn geen lekkages waargenomen.

<h2>Gebouw 11</h2>	
<p>Bouwjaar: 1933-'36 en 1940</p>	
<p>Oorspronkelijke functie(s): Hollanderzaal (vermalen grondstof)</p>	
<p>Bouwhistorie: Beeldondersteunend in samenhangend complex (westzijde aangetast door sloop).</p>	
<p>Bouwtechnische toestand: Redelijk.</p>	
 <p><i>Gebouwen 10 en 11, noordgevel van de uitbreiding 1940. Gebouw 11 heeft een asymmetrische doorsnede, die zich ook aftekent in de noordgevel.</i></p>	 <p><i>Gebouw 11, westgevel (1933-'36).</i></p>
 <p><i>Gebouw 11, magazijnruimten op de insteekverdieping.</i></p>	 <p><i>Gebouw 11, stalen polonceauspanten. Deze spanten zijn aan een zijde verlengd met een halfspant.</i></p>

Gebouw 11, insteekverdieping met magazijn. Hier is een half poloncauspant herkenbaar.

Gebouw 11, trap naar de insteekverdieping. Op de insteekverdieping zijn sanitaire ruimten ingericht.

Beschrijving gebouw 11

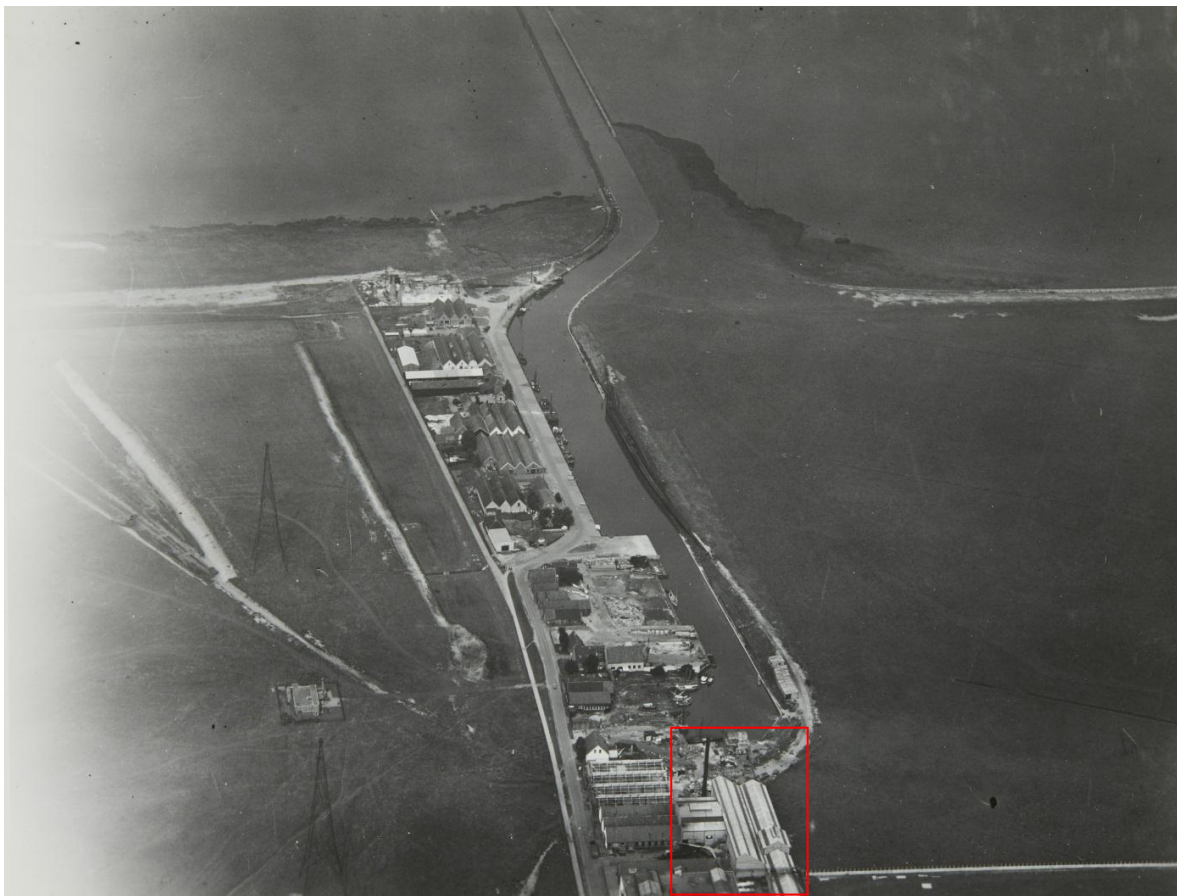
Het fabriekscomplex van de Balatum NV aan de Havenstraat is in het midden van de jaren dertig nagenoeg geheel vernieuwd. Daarbij is onder andere de dubbelhal van de gebouwen 10 en 11 tot stand gekomen (1933-'36). Ze zijn in 1940 aan de noordzijde verlengd, waarbij ook de gevels van gebouw 11 gedeeltelijk vernieuwd moeten zijn (de kadastrale intekening uit 1941 toont nieuwe gevels). Deze beide gebouwen staan in open verbinding met elkaar. Sloop van het oude fabriekscomplex aan de Havenstraat heeft omstreeks 2005 plaatsgevonden. De gevel aan die zijde toont sporen van sloop. Op die plaats staat nu een dubbele romneyloods (gebouw 60).

Gebouw 11 is een relatief korte fabriekshal met een asymmetrisch zadeldak, waarvan het hoogste deel is voorzien van een insteekverdieping over de volle lengte van het gebouw. Gebouw 11 staat in open verbinding met gebouw 10. De constructie van gebouw 11 bestaat uit volwandige bakstenen buitengevels, een vakwerkwand met deels baksteen invullingen (de tussenwand tussen de gebouwen 10 en 11) en asymmetrische stalen spanten. Deze spanten zijn te typeren als poloncauspanten, die aan één zijde zijn verlengd met een half poloncauspant.

De insteekverdieping bestaat uit een stalen vakwerkconstructie, voorzien van baksteeninvullingen.

Opvallend is de uitvoering van de buitengevels in Noords verband, terwijl de ingebouwde gevels in kruisverband zijn uitgevoerd. Bij de westgevel vallen de aftekeningen van gesloopte aanbouwen te herkennen. De langgevels hebben een eenvoudige tandlijst als beëindiging, voorzien van keramische muurafdekkers. Noemenswaard is de kopgevel aan de noordzijde, die een geheel vormt met de kopgevel van gebouw 11 (beide 1940). De zadeldaken worden afgedekt door een eenvoudige tandlijst en keramische muurafdekkers. De vensters met stalen roedenramen getuigen van de werkplaatsen op de begane grond.

Inwendig heeft het gebouw een insteekverdieping, die is ingericht als kledruimten, toiletvoorzieningen en magazijnen. Deze inrichting is vernieuwd. Een stalen trap vormt de verbinding met deze insteekverdieping. Vensters geven uitzicht over de hal. Verder heeft de hal een bedrijfskarakter. Een deel van de ruimte onder de insteek is afgeschoten voor onder meer kantoorruimten. Naast de entree in de westgevel bevindt zich een portiersloge.

Luchtfoto van de Huizer haven uit 1937, vlak na de bouw van gebouwen 10 en 11 (NIMH beeldbank, nummer 2011-5115). De gebouwen 10 en 11 zijn gemarkeerd door een kader.

Bouwhistorische kenmerken:

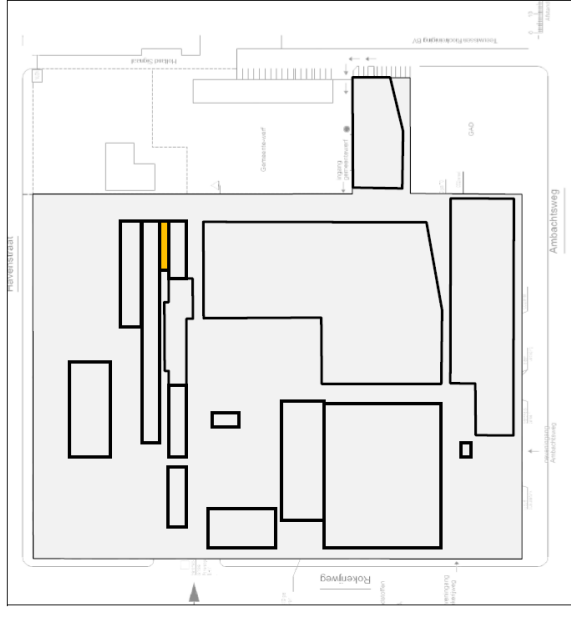

- Gebouw 11 (fabriekshal) is onderdeel van een dubbelhal uit het midden van de jaren dertig (ca 1933-1936) met een uitbreiding uit 1940. Deze dubbelhal is onderdeel van de oude fabriek van Balatum NV, oorspronkelijk gevestigd aan de Havenstraat.
- Er is sprake van een ensemble van fabrieksgebouwen ter weerszijden van een 'fabrieksgang'. Deze fabrieksgang – een smalle ruimte tussen twee fabriekshallen – kenmerkt zich door de vele installaties en het leidingwerk. Dit is een van de meest kenmerkende ruimten in het fabriekscomplex.
-

- Er is sprake van eenvoudige fabriekshallen. Opmerkelijk zijn de verzorgde buitengevels, gemetseld in Noords verband, voorzien van tandlijsten en of keramische muurafdekkers. Met zeer eenvoudige middelen hebben de beide hallen een bijzondere architectuur verkregen.
- In het interieur zijn de insteekverdieping in een vakwerkconstructie en de kapconstructie van asymmetrisch samengestelde polonceauspanten het noemen waard. De wand tussen de gebouwen 10 en 11 is uitgevoerd in een vakwerkwand.
- Alle machines zijn vernieuwd.
- Grote delen van de westgevel waren oorspronkelijk ingebouwd. Deze gevels hadden geen (buiten) afwerking, er is sprake van littekens van sloop.

Bouwtechnische aspecten

Het casco van het gebouw bevindt zich in een redelijke toestand. De onderhoudstoestand is redelijk.

Voor zover waarneembaar zijn er geen funderingsproblemen. De gemetselde gevels bevinden zich in een redelijke toestand. Aan de westzijde zijn de belendende gebouwen verwijderd en zijn er constructieve versterkingen aangebracht. Verspreid zijn er voornamelijk mechanische beschadigingen zichtbaar. De tegelafdekking van de gevels is voor zover waarneembaar redelijk. De kapconstructie van stalen vakwerkspanten bevindt zich in een goede staat. De ijzeren golfplaatbedekking is goed. Er zijn geen lekkages waargenomen.

<p>Gebouw 10C (fabrieksgang)</p>	
<p>Bouwjaar: 1968</p>	
<p>Oorspronkelijke functie(s): Opslag en installaties</p>	<p><i>Het noordelijke deel van de 'fabrieksgang' is in 1968 overbouwd als viltmagazijn.</i></p>
<p>Bouwhistorie: Indifferent.</p>	<p><i>De 'fabrieksgang' tussen de gebouwen 10/11 en 4/25/28.</i></p>
<p>Bouwtechnische toestand: Redelijk.</p>	<p>- 43 -</p>

De zuidelijke kopgevel van gebouw 10c, gezien vanuit de 'fabrieksgang'.

Overzicht van de 'fabrieksgang' tussen de gebouwen 25, 28 en 4 respectievelijk 10.

Overzicht van de noordgevel van de gebouwen 25 en 10/11.

Beschrijving

De 'fabrieksgang' is een smalle restruimte tussen de gebouwen 10 en 25/28/4, die in de loop van de jaren vijftig tot stand is gekomen door verdere verdichting van de bebouwing op het terrein van Balatum BV. De primaire functie was ongetwijfeld de verzorging van licht en lucht in de aangrenzende fabriekshallen. Gaandeweg is deze 'gang' steeds verder dichtgebouwd door installaties, leidingen en andere voorzieningen. Een dwarsgang vormt een verbinding tussen de gebouwen. Het noordelijke kopeinde van de 'gang' is in 1968 dichtgebouwd door een magazijngebouw.

Dit magazijngebouw (gebouw 10C) is een eenvoudige constructie tussen de buitengevels van de gebouwen 10 en 25, bestaande uit twee glaspuien met respectievelijk een gesloten onderwand en een overheaddeur.

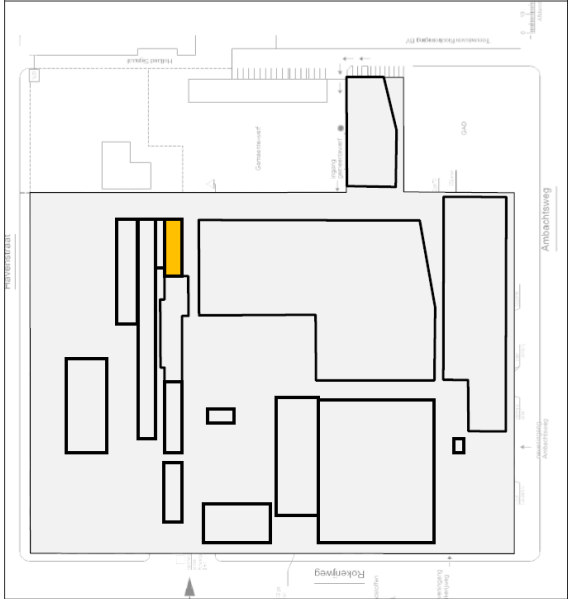

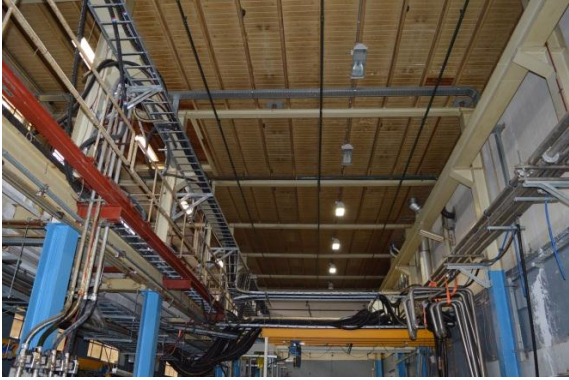

Het platte dak bestaat uit stalen onderslagbalken, houten dwarsbalken en houten delen. De stalen balken zijn aan een zijde voorzien van muurstijlen op een onderslagregel op (ingehakte) betonnen consoles.

Bouwhistorische kenmerken:

- Gebouw 10C is een ondergeschikte invulling zonder specifieke waarden.
- Opmerkelijk is de 'fabrieksgang', een toevallig tot stand gekomen ruimte met een stevig industrieel karakter door het stelsel van buizen en leidingen, de installaties en andere voorzieningen. Deze setting is eerder kenmerkend dan waardevol.

Bouwtechnische aspecten

Zie gebouw 10A en 10B.

<p>Gebouw 25</p>	
<p>Bouwjaar: circa 1939-1940</p>	
<p>Oorspronkelijke functie(s): Viltmagazijn Pasta-afdeling</p>	
<p>Bouwhistorie: Beeldondersteunend in samenhangend complex.</p>	
<p>Bouwtechnische toestand: Redelijk.</p>	

De noordgevel van de gebouwen 25, 10 en 11.

De kapconstructie van gebouw 25.

De noordgevel van gebouw 25.

Overzicht van gebouw 25, gezien naar het zuiden.

Betonconstructie van de tussenvloer.

Beschrijving

Gebouw 25 is een eenvoudige fabriekshal met een plat dak. De gevels zijn uitgevoerd als volwandige muren, gemetseld in Noords verband. De bovenrand is afgedekt met keramische muurafdekkers. De draagconstructie bestaat uit een staalconstructie van zware kolommen, dunne hoofdbalken en houten dwarsbalken. Een reeks kolommen staat tegen de muur (oostgevel), de andere op enige afstand van de muur (westgevel). Daarmee is ruimte geschapen voor een tussenverdieping, bestaande uit een in het werk gegoten betonvloer met zware balken.

In de hoge ruimte tussen de kolommen is een kraanbaan aangebracht.

De hele constructie lijkt uit de jaren zestig te stammen. Vermoedelijk was er wel vanouds sprake van een (gedeeltelijke) tussenverdieping, gelet op de reeksen vensters met stalen roedenramen westgevel en kopgevel.

Bouwhistorische kenmerken:

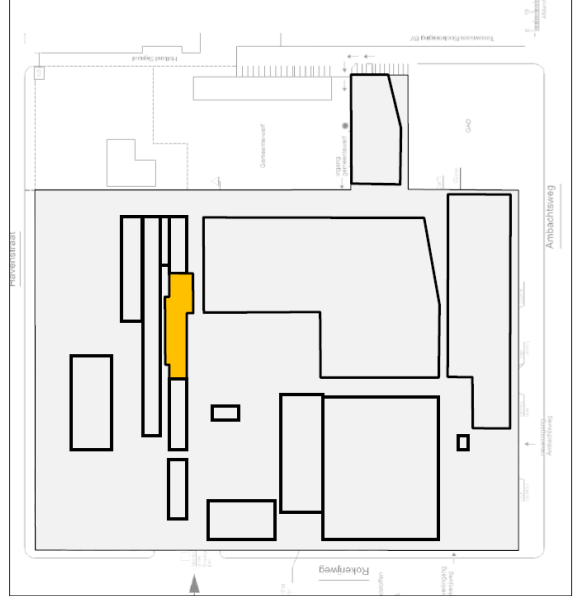

- Gebouw 25 behoort tot de reeks gebouwen op de oude erfgrans van Balatum NV.
- Het gebouw heeft uitwendig eenzelfde architectuurtaal als de andere gebouwen van de Balatum NV, namelijk metselwerk in Noords verband en keramische muurafdekkers.
- Inwendig lijkt het gebouw vernieuwd.

Bouwtechnische aspecten

Het casco van het gebouw bevindt zich in een redelijke toestand. De onderhoudstoestand is redelijk.

Bij de gemetselde gevels zijn voornamelijk mechanische beschadigingen zichtbaar. De tegelafdekking van de gevels (muurafdekkers) is goed. De platdakconstructie (houten balklaag met houten beschothdelen) bevindt zich voor zover waarneembaar in een goede toestand. De platdakbedekking voorzien van grindbelasting bevindt zich in goede staat. Er zijn geen lekkages waargenomen.

Inpandig bevindt het dragende staalskelet zich in een goede staat.

<h2>Gebouw 28 en 28a</h2>	
<p>Bouwjaar: 1941 en 1955 (aanbouw)</p>	
<p>Oorspronkelijke functie(s): Kunstlederafdeling</p>	
<p>Bouwhistorie: Beeldondersteunend in samenhangend complex.</p>	
<p>Bouwtechnische toestand: Redelijk.</p>	
 <p><i>De westgevel van gebouw 28 (1941).</i></p>	 <p><i>Aanbouw tegen de westgevel van gebouw 28 (1955).</i></p>
 <p><i>Dak van gebouw 28 met lichtstraat.</i></p>	

Beschrijving

Gebouw 28 is een eenvoudige langgerekte fabriekshal met een plat dak, die is gerealiseerd als uitbreiding van gebouw 25. De gevels zijn uitgevoerd als volwandige muren, gemetseld in Noords verband. De bovenrand is afgedekt met een tandlijst en keramische muurafdek- kers. Beide langsegevels bevatten hooggeplaatste vensters met stalen roedenramen, voorzien

van betonnen lateien. Deze opzet wijst op een hoge ongedeelde ruimte. Het platte dak heeft in het midden een lichtstraat. Het noordelijk deel van gebouw 28 sluit qua uitvoering aan op gebouw 25, herkenbaar aan de hogere positie van de bovenlichten
Het interieur kon niet bezocht worden.

De aanbouw is een lage eenlaags aanbouw met een plat dak. De gevels hebben een soortgelijke uitvoering als het hoofdgebouw.

Bouwhistorische kenmerken:

- Gebouw 28 behoort tot de reeks gebouwen op de oude erfgrans van Balatum NV.
- Het gebouw heeft uitwendig eenzelfde architectuurtaal als de andere gebouwen van de Balatum NV, namelijk metselwerk in Noords verband, tandlijsten en keramische muurafdekkers.
- De gebouwen 25 en 28 zijn architectonisch één geheel.

Bouwtechnische aspecten:

Het casco van het gebouw bevindt zich voor zover waarneembaar in een redelijke toestand. De onderhoudstoestand is redelijk.

Voor zover waarneembaar zijn er geen funderingsproblemen. De gemetselde gevels vertonen voornamelijk mechanische beschadigingen. De tegelafdekking van de gevels is voor zover waarneembaar redelijk.

De platdakbedekkingen voorzien van grindbelasting is goed. De lichtstraat op gebouw 28 bevindt zich voor zover waarneembaar in een goede toestand. Er zijn geen lekkages waargenomen.

<h2>Gebouw 32</h2>	
<p>Bouwjaar: 1949, 1950, 1953, 1957 en 1967/68</p>	
<p>Oorspronkelijke functie(s): Magazijn</p>	
<p>Bouwhistorie: Eenvoudige hallen (één vervangen) met voorgebouw, kenmerkend voor bouwperiode.</p>	
<p>Bouwtechnische toestand: --</p>	
	
<p><i>De noordelijke kopgevel van de oostelijke hal, gebouw 32A (1949).</i></p>	<p><i>De noordelijke kopgevels van de twee westelijke hallen, 32C en 32D (1950 en 1953).</i></p>
	
<p><i>De westelijke langsgevel van de westelijke hal, gebouw 32D (1953).</i></p>	<p><i>Het voorgebouw van de magazijnen met inwendig laad- en losplatform, gebouw 32E (1957).</i></p>

Gebouw 32B. De oorspronkelijke hal uit circa 1950 is vervangen door een hoogbouw (1967-'68).

Interieur van gebouw 32D, de westelijke hal (1953).

De 'knieen' van de kniespanten in gebouw 32C (1950).

Detail van een kniespant, deels met klinknagels en deels met schroefbouten.

Constructie van de tussenverdieping in gebouw 32D, de westelijke hal (1953).

Interieur van het voorgebouw, gebouw 32E (1957). In het midden bevond zich een verdiepte laad- en losstraat. Ter weerszijden daarvan bevonden zich platforms.

Interieur van de begane grond van gebouw 32B (1967-'68).

Beschrijving

Omstreeks 1949 verwierf de Balatum BV een terrein bij de haven, vlak ten noorden van de Tapijtfabriek Trio NV. Hier kwam in 1949 een eerste magazijngebouw tot stand, gebouw 32A. Dit eenlaags gebouw met flauw zadeldak was geheel tegen de toenmalige erfgrans van het terrein geplaatst, hetgeen nog valt te zien aan de schuine belijning van de oostgevel. In 1950 en 1953 zijn drie gelijke hallen toegevoegd (kadastrale inschrijving in 1955), de gebouwen 32B, 32C en 32D. Deze waren in vorm en opzet gelijk aan de eerste hal. Korte tijd later is het voorgebouw tot stand gekomen (1957).

Eén van deze hallen (gebouw 32C) is in 1967-'68 vervangen door een nieuwbouw, een vierlaags betonnen gebouw.

De vier magazijngebouwen 32A t/m 32D hadden aanvankelijk een gelijke opzet en architectuur. De gevels zijn uitgevoerd als dragende bakstenen wanden, gemetseld in Noords verband. De draagconstructie bestaat uit stalen kniespanen, geplaatst op betonnen voeten tegen de buitengevels. Hierop liggen stalen gordingen en betonnen dakplaten. Aan de voet van de kappen zijn lichtstraten herkenbaar, die tegenwoordig zijn afgedicht. In de nok bevindt zich een lichtstraat. Het merendeel van de verbindingen is geklinknageld. Geboute verbindingen zijn gebruikt op de plaatsen waar de geprefabriceerde delen van de spanten in het werk zijn gekoppeld.

Oorspronkelijk hadden de vier magazijngebouwen (gedeeltelijke) tussenverdiepingen. Deze is alleen in gebouw 32D behouden gebleven. Hij bestaat uit een zelfdragende staalconstructie, voorzien van in het werk gegoten betonvloer (balken en vloeren).

Gebouw 32B is omstreeks 1967-'68 gesloopt en vervangen door een gestapelde betonconstructie in vier bouwlagen. Deze betonconstructie bestaat uit een stramien van betonkolommen en een cassettenvloer. In plaats van de gebruikelijke kleine vierkante cassetten zijn hier langgerekte cassetten gebruikt. Kenmerkend zijn de lage verdiepingen. De buitengevels kenmerken zich door de afwisselende stroken prefab-betonplaten en vensterstroken. Eén gevel heeft buitengalerijen (oostgevel).

Gebouw 32E is het voorgebouw uit 1957 is een drielaags betonnen magazijngebouw, bestaande uit een stelsel van kolommen, hoofdbalken, tussenbalken en vloeren. De gehele constructie is in het werk gegoten. De aftekeningen van de bekisting zijn in het betonoppervlak herkenbaar. De begane grond en eerste verdieping hebben een hoge vide in het midden, oorspronkelijk nog voorzien van een verdiepte laad- en losweg. Wagens reden aan de

westzijde de poort door via een hellingbaan en kwamen in de verdiepte laad- en losweg. De beganegrondvloer fungeerde op die wijze als laad- en losplatform. De verdiepte weg is dichtgestort, omdat wagens niet meer het gebouw in mogen rijden (in verband met uitstoot van uitlaatgassen). Op de eerste verdieping is een aantal kantoortjes ingericht.

De gevels zijn bekleed met baksteen, voorzien van vensterstroken. In de kopgevels, de oost- en westgevel zijn grotere vensterstroken dan in de zuidgevel. Duidelijk herkenbaar is dat de draagconstructie van de gevels ook bestaat uit beton.

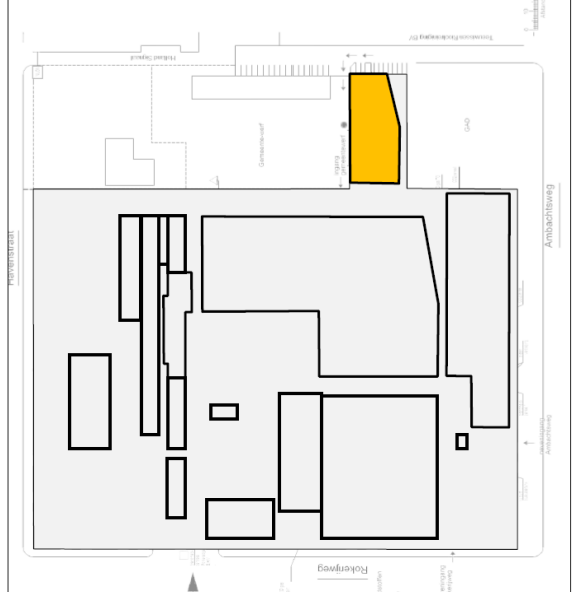

Bouwhistorische aspecten

Drie eenvoudige hallen (32A, 32C en 32D) met stalen spanten in grote overspanning. De oorspronkelijke betonnen tussenvloeren zijn verwijderd, behoudens in hal 32D. Eén van de hallen is gesloopt vervangen door een betonnen hoogbouw (32B).

Het voorgebouw (32E) is een kenmerkend gebouw uit de jaren vijftig, geplaatst tegen de hallen. Hij heeft drie zelfstandige gevels, uitgevoerd in een sobere architectuur (midden op het terrein, géén zichtlocatie).

Bouwtechnische aspecten

Behoort niet tot de vraagstelling.

<h2>Gebouw 33</h2>	
<p>Bouwjaar: 1950 en 1952, ingekort/ingepakt 2000</p>	
<p>Oorspronkelijke functie(s): Zongordijnenfabriek Magazijn en design-afdeling</p>	
<p>Bouwhistorie: Kenmerkend gebouw (constructie) voor bouwperiode, maar ingekort en omkleed.</p>	
<p>Bouwtechnische toestand: --</p>	
 <p><i>Overzicht van gebouw 33 vanuit het zuiden.</i></p>	
 <p><i>Betonconstructie op de begane grond.</i></p>	 <p><i>Betonconstructie op de eerste verdieping.</i></p>

Beschrijving

De voormalige zonweringfabriek is in twee aaneengesloten bouwfases gerealiseerd als een betonconstructie met bakstenen gevels (1950 en 1952). De betonconstructie bestaat uit kolommen, balken en vloeren, alles in het werk gestort. De aftekening van de bekisting is duidelijk zichtbaar. De consoles op de kolommen getuigen nog van machines. De gevels bevat

ten reeksen vensters met stalen roedenramen. Het platte dak heeft twee stalen sheddaken met lichtvensters op het noorden gericht.

Het gebouw stond oorspronkelijk op de schuine erfgrens van het terrein. Deze vorm is nog herkenbaar in de (oorspronkelijke) eenlaags aanbouw tegen de westgevel. Het gebouw is grondig gewijzigd omstreeks 2000, toen het omliggende terrein werd overgedragen aan de gemeente. Het gebouw is ingekort tot globaal de oudste kern uit 1950 en voorzien van een gevelbekleding.

Overzicht van het fabrieksterrein met zicht op gebouw 33 (foto: collectie J. Hoegee, <https://www.flickr.com/photos/157991588@N03/>).

Bouwhistorische aspecten

Het gebouw heeft een gebruikelijke betonconstructie voor de bouwperiode. Het gebouw is aanpast door sloop van een gedeelte en de bekleding met plaatmateriaal.

Bouwtechnische aspecten

Behoort niet tot de vraagstelling.

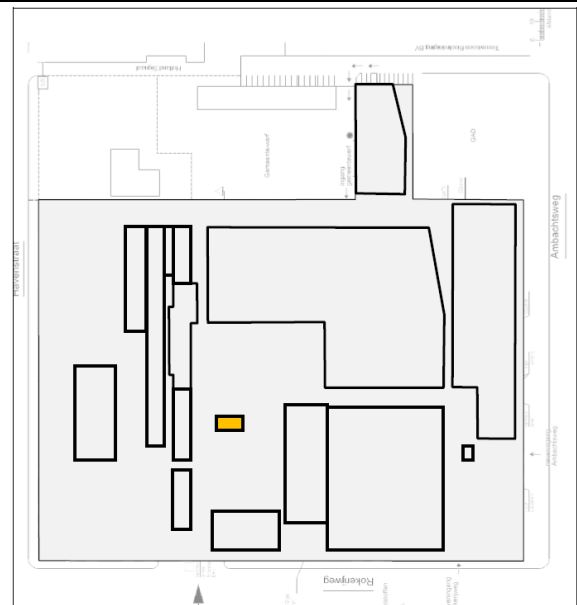
Gebouw 37

Bouwjaar:
1936

Oorspronkelijke functie(s):
Ketelhuis (onderdeel fabriek)

Bouwhistorie:
Ondergeschikt en beschadigd restant van een complex uit 1936.

Bouwtechnische toestand:
--

Overzicht van gebouw 37, gezien vanuit het zuid-westen.

Overzicht van gebouw 37, gezien vanuit het zuidoosten.

Interieur van gebouw 37.

Aftekening van de dakvorm van een van de hallen van Tapijfabriek Trio NV.

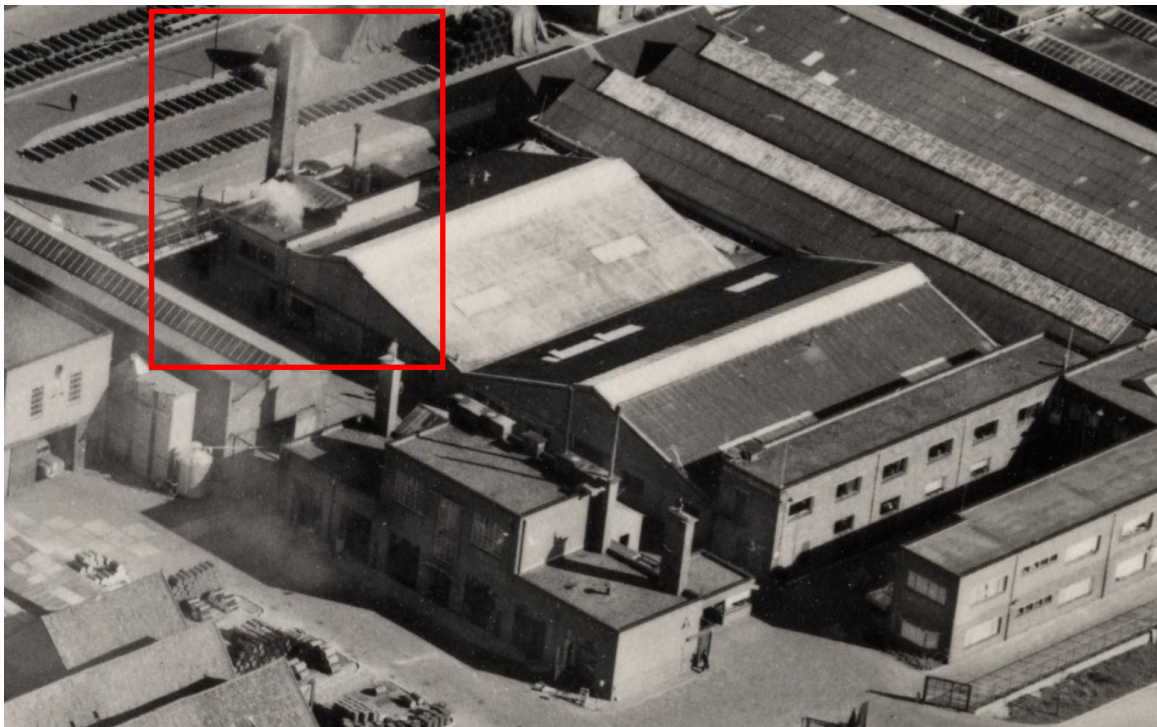
Beschrijving

Gebouw 37 is een klein onderdeel van de NV Hollandsche Huiden- en Ledermaatschappij (nadien overgenomen door de Tapijfabriek Trio NV), die hier in 1936 tot stand is gekomen achter het oude fabrieksterrein van Balatum NV aan de Havenstraat. Dit was een geheel

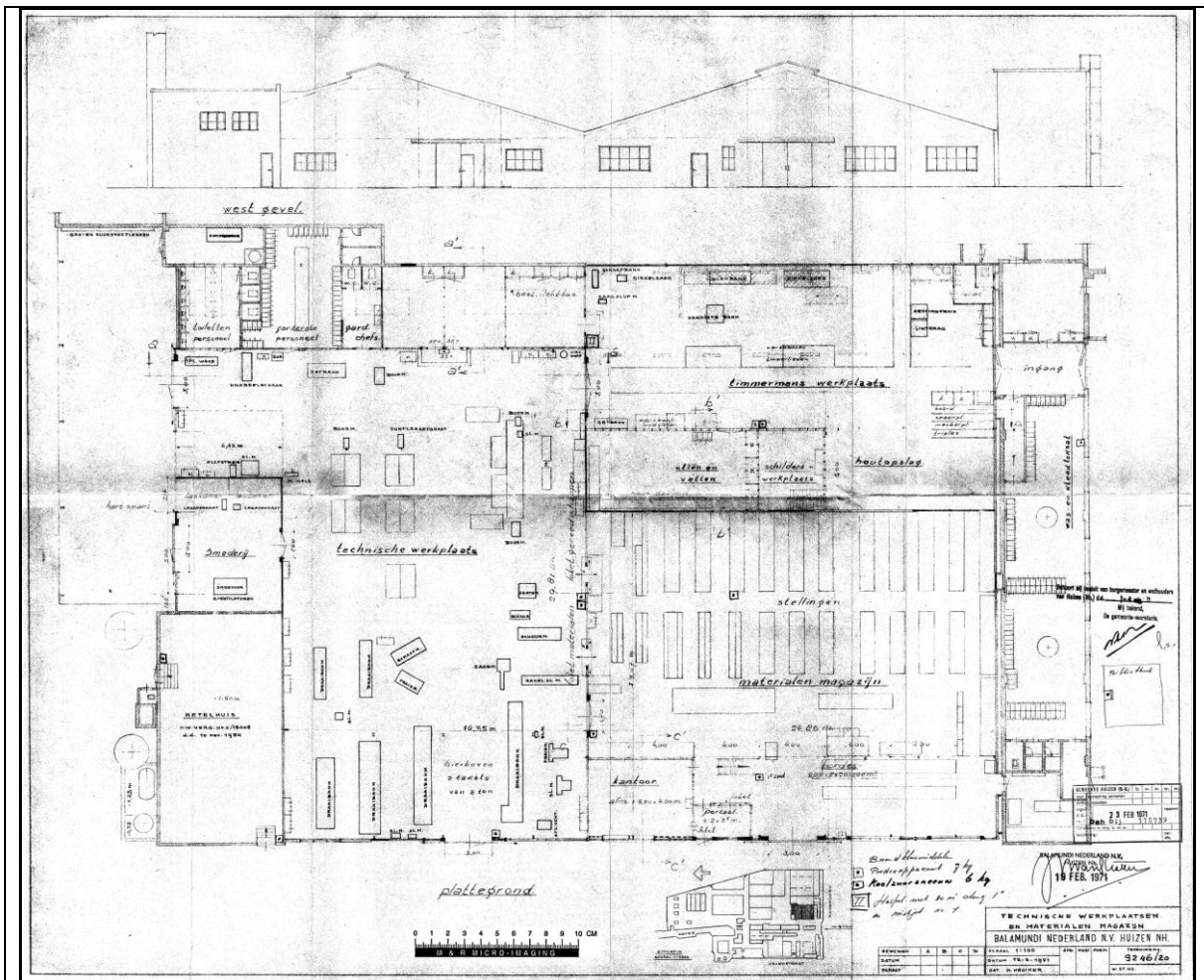
onafhankelijke, zelfstandige fabriek. Na faillissement van de Tapijtfabriek Trio NV zijn de gebouwen door Balatum NV overgenomen. Ze zijn ingericht tot werkplaatsen. De machinekamer in de hoek van het complex behield zijn oude functie.

Omstreeks 2000 is het oudste deel van het complex gesloopt, alleen het ketelhuis (gebouw 37) en de latere uitbreidingen uit 1947 bleven bestaan (gebouw 41). In de zijgevel van deze uitbreiding uit 1947 tekent zich nog de kapvorm van het oude fabrieksgebouw af.

Het ketelhuis is een onzelfstandig restant van de NV Hollandsche Huiden- en Ledermaatschappij / Tapijtfabriek Trio NV. Het gebouw heeft dragende buitengevels, voorzien van pilasters aan de binnenzijde. Deze pilasters vormen de opleggingen voor stalen balken, waarop betonnen dakplaten rusten. In het midden bevindt zich een lichtstraat. De twee gevels op de noordwesthoek zijn aan de buitenzijde gepleisterd en wit beschilderd. De andere gevels vertonen voornamelijk restanten van de aansluitende bebouwing (binnenafwerking).

Overzicht van de voormalige NV Hollandsche Huiden- en Ledermaatschappij /Tapijtfabriek Trio NV, detail van luchtfoto van het fabriekscomplex van Balatum NV circa 1960 (ansichtkaart, collectie J. Hoegee).

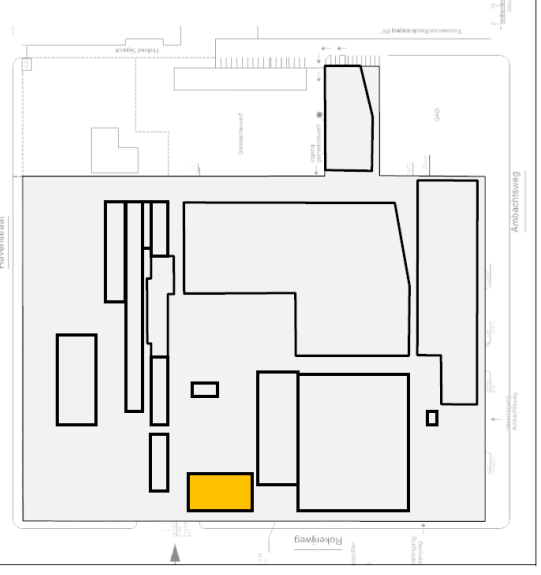

Bouwaanvraag voor verbouwing van de technische werkplaatsen van Balamundi Nederland NV in 1971 (gemeente Huizen, bouwarchief).

Bouwhistorische aspecten

Van het fabriekscomplex uit 1936 resteert nog slechts een fragment. Twee van de vier gevels zijn getekend door sloop (binnenwanden). Het gebouw vertoont geen bouwhistorische bijzonderheden.

Bouwtechnische aspecten

Behoort niet tot de vraagstelling.

<h2>Gebouw 40</h2>	
<p>Bouwjaar: circa 1995.</p>	
<p>Oorspronkelijke functie(s): Kantoor en kantine, portiersloge</p>	
<p>Bouwhistorie: Kantoorgebouw van recente datum, vooral representatief in interieur.</p>	
<p>Bouwtechnische toestand: --</p>	
 <p><i>Achtergevel van het entreegebouw, gebouw 40.</i></p>	

Beschrijving

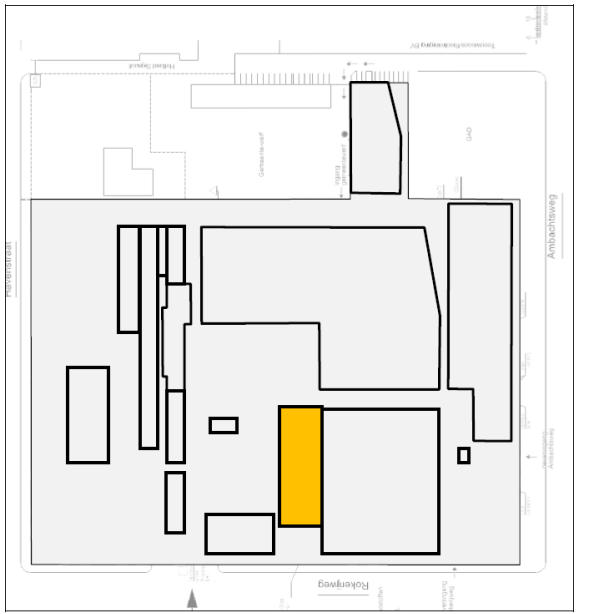

Het gebouw is nieuw gebouwd omstreeks 1995.

Bouwhistorische aspecten

Het gebouw is kenmerkend voor zijn bouwperiode. Vooral het interieur is noemenswaard, vanwege de centrale vide, de kunst- en reclame-uitingen.

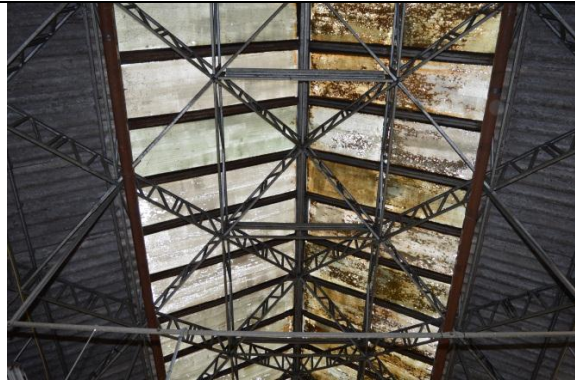
Bouwtechnische aspecten

Behoort niet tot de vraagstelling.

<h2>Gebouw 41a, b, c en d</h2>	
<p>Bouwjaar: 1947 en 1955</p>	
<p>Oorspronkelijke functie(s): Tapijtfabriek Trio NV (uitbreiding) Inpakafdeling BNI</p>	
<p>Bouwhistorie: Nader onderzoek nodig in verband met bijzondere, zeldzame kapconstructie.</p>	
<p>Bouwtechnische toestand: --</p>	<p>Zijgevel met rest van gesloopte, oude hoofdgebouw van NV Hollandische Huiden- en Ledermaatschappij uit 1936, waarvan de kappen haaks aansloten (zie gebouw 37).</p>
 <p>Kopgevel (zuidgevel aan de Rokerijweg).</p>	 <p>Kapconstructie met kruisende diagonale spanten (1947).</p>

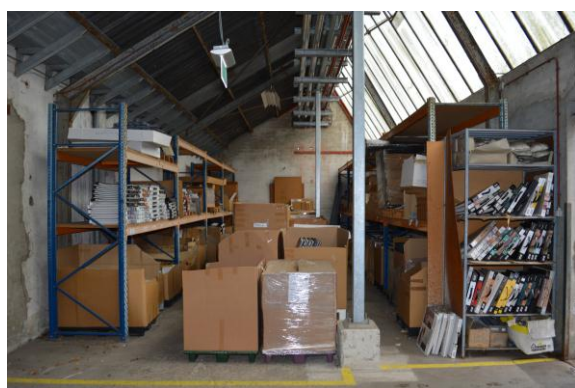
Kapconstructie met kruisende diagonale spanten (1947).

Kapconstructie met kruisende diagonale spanten (1947).

Toegevoegde hal uit 1955.

Kapconstructie van de toegevoegde hal uit 1955.

Beschrijving

De dubbelhal (gebouw 41) is in 1947 tot stand gekomen als uitbreiding van de hallen, die in 1936 waren gebouwd voor de NV Hollandsche Huiden- en Ledermaatschappij. Deze hallen lagen evenwijdig aan de Rokerijweg lagen. De aftekening van een van de kopgevels valt nog te zien in de zijgevel van deze dubbelhal (gebouw 41).

Opdrachtgever voor deze dubbelhal was de Tapijfabriek Trio NV, die in 1946 de bestaande gebouwen van de NV Hollandsche Huiden- en Ledermaatschappij had overgenomen. Op het noordelijke kopeinde is een aanbouw gerealiseerd in 1955.

De dubbelhal (gebouw 41) was oorspronkelijk vrijwel geheel ingebouwd tussen andere gebouwen, zodat er nauwelijks buitengevels aanwezig zijn. Na sloop van belendingen zijn dus delen van binnengevels zichtbaar geworden als buitengevel, waaronder de westgevel. In die gevel is nog de contour van gebouw 37 herkenbaar, de oude hallen van de NV Hollandsche Huiden- en Ledermaatschappij (1936). De zuidgevel aan de Rokerijweg is voorzien van een nieuwe pleisterlaag. Alleen een fragment van de noordgevel is zichtbaar als buitenwerk, waarvan het metselwerk is uitgevoerd in halfsteensverband.

Inwendig valt te zien dat er sprake is van dragende bakstenen gevels, waarvan de langsegevels aan de binnenzijde zijn versterkt door pilasters. Deze pilasters vormen tevens de oplegpunten voor de spanten. Op de aansluiting van beide hallen worden de spanten ondersteund door lichte kolommen. De kapconstructie bestaat uit diagonaal kruisende stalen spanten, alle samengesteld uit kleine vakwerksegmenten. Deze segmenten zijn op de kruisingen met elkaar verbonden. Hierop liggen gordingen, waarop weer golfplaten en lichtstraten. Deze con-

structie is opmerkelijk ruimtelijk en licht, hij heeft in dien voege meer verwantschap met steigerbouw dan 'klassieke kapspanten.

Tegen de noordgevel staat een aanbouw, een kleine hal met een asymmetrisch dak (shed-dak). Het noordelijke dakvlak is ingevuld met transparante platen (vervuld glas?). De gevels zijn opgetrokken uit baksteen, gemetseld in kruisverband. De kapconstructie bestaat uit spanten, die zijn samengesteld uit enkelvoudige staalprofielen (verbindingen gelast). Hierop liggen gordingen

Bouwhistorische aspecten

Dit gebouw is tot stand gekomen als een uitbreiding. Het is door sloop deels vrij komen te staan. De gevels tonen dus sporen van gesloopte belendingen. De noordelijke kopgevels is aan het zicht onttrokken door een aanbouw.

Op basis van deze verkenning kan worden vastgesteld dat de kapconstructie van deze hallen zeer bijzonder is. Tot op heden zijn geen vergelijkbare voorbeelden aangetroffen, ook niet na navraag bij deskundigen op gebied van staalconstructies. Nader onderzoek is dus wenselijk.

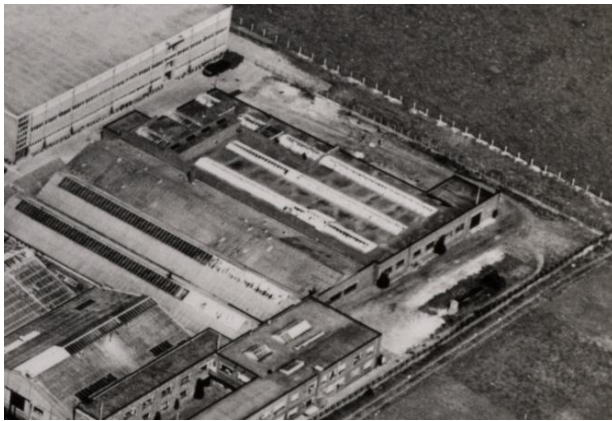
Bouwtechnische aspecten

Behoort niet tot de vraagstelling.

<h2>Gebouw 42-45</h2>	
<p>Bouwjaar: 1959, 1964 en 1966</p>	 <p><i>Voorgevel van het voorgebouw omstreeks 1981 (SAGV beeldbank, nr. SAGV236_D1_4477).</i></p>
<p>Oorspronkelijke functie(s): PVC-fabriek Kantoor/laboratoria</p>	 <p><i>Fabriekshal, begane grond.</i></p>
<p>Bouwhistorie: Nader onderzoek naar architectuurhistorische betekenis in Huizen.</p>	<p>Beschrijving Blijkens de kadasterkaarten zijn op dit deel van het terrein gebouwen gerealiseerd in 1948 en 1951, vermoedelijk als onderdeel van de Tapijtfabriek Trio NV. Het waren eenlaags gebouwen. Deze zijn aan het einde van de jaren vijftig en midden van de jaren zestig vervan-</p>
<p>Bouwtechnische toestand: --</p>	 <p><i>Fabriekshal, begane grond.</i></p>

gen door de huidige fabriek met voorgebouw (kantoren en laboratoria). Het voorgebouw bestaat uit vier bouwlagen en een plat dak, de achterbouw uit twee bouwlagen met plat dak. De begane grond hiervan is zeer hoog, zodat er plaats is voor insteekverdiepingen. De gehele constructie is uitgevoerd in beton, bestaande uit kolommen, een stelsel van balken en vloeren, alles in het werk gestort. De gevels zijn bekleed met baksteen. De lage verdiepingen van het voorgebouw zijn afleesbaar aan de horizontale reeksen kleine vensters, voorzien van manifeeste kaders. Het midden van het voorgebouw wordt gemarkeerd door een trappenhuis, dat een verticaal element in de gevel vormt. De hoge achterbouw heeft vensterstroken. Op de begane grond zijn de vensters hoog geplaatst (bovenlichten), op de verdieping boven een lage borstwering.

Op basis van de bijgevoegde luchtfoto's valt de ontwikkeling van het gebouw goed te volgen. De laagbouw uit 1948-1951 is in twee stappen vervangen. Eerst is het oostelijke deel van het gebouw gerealiseerd (1959), waarvan de grens wordt gemarkeerd door het trappenhuis in de voorbouw. Kort daarna volgde het westelijke deel (1964). De jongste fase dateert uit 1966 (middengedeelte).

Detail uit de luchtfoto van het fabriekscomplex van Balatum NV omstreeks 1958 (aansichtkaart, collectie J. Hoegee).

Links: detail uit de luchtfoto van het fabriekscomplex van Balatum NV omstreeks 1960 (aansichtkaart, collectie J. Hoegee).

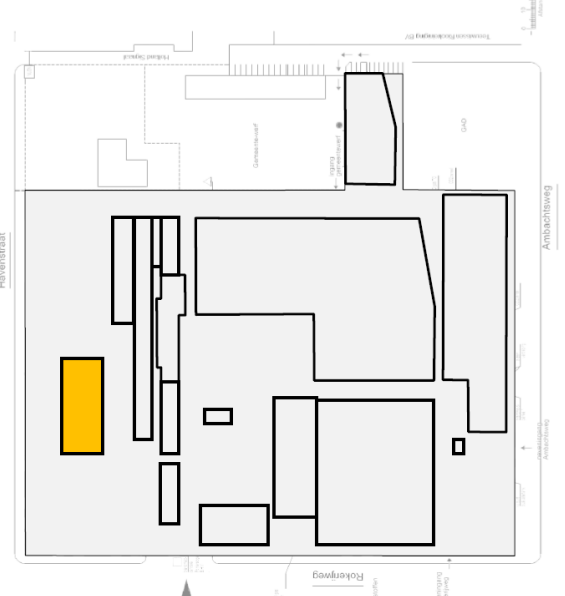

Rechts: detail uit de luchtfoto van het fabriekscomplex van Balatum NV omstreeks 1975 (aansichtkaart, collectie J. Hoegee).

Bouwhistorische aspecten

Deze fabriek is opgenomen in categorie 1 van de inventarisatie van bebouwing uit de periode 1940 - circa 1985, pagina 93 (J. Clarijs & J. van der Hoeve, *Inventarisatie van bebouwing uit de periode 1940 – circa 1985*, Utrecht/Amersfoort 2017). Nader onderzoek is wenselijk.

Bouwtechnische aspecten

Behoort niet tot de vraagstelling.

<h2>Gebouw 60</h2>	
<p>Bouwjaar: 2005</p>	
<p>Oorspronkelijke functie(s): Opslag</p>	
<p>Bouwhistorie: Nieuwbouw, standaard bouwsysteem.</p>	
<p>Bouwtechnische toestand: --</p>	
 <p><i>Voorgevel met toegangspoorten.</i></p>	

Beschrijving

Deze dubbelloods zijn in 2005 tot stand gekomen volgens een standaard bouwsysteem.

Bouwhistorische aspecten

Behoort niet tot de vraagstelling.

Bouwtechnische aspecten

Behoort niet tot de vraagstelling.

5. Bijlagen

Beschrijving Havenstraat 60-64 (1997)

Straat en huisnummer	Havenstraat 60 - 64
----------------------	---------------------

Omschrijving

Dit gebouw is waarschijnlijk in het derde kwart van de 19de eeuw gebouwd als een visrokerij. Een rokerij bestond uit drie in de lengte geschakelde hallen: het voorgebouw (breedte ca 7 meter), het middengebouw (breedte ca 5 meter) en het achtergebouw (breedte ca 7 meter). Het middengebouw bevatte een reeks rookhokken, elk met een eigen schoorsteen.

In 1925 is deze rokerij volgens een ontwerp van J. Muller verbouwd tot drie woningen, een boerderij, een kantoor, een mandenmakerij en een bergplaats²⁶. De woningen werden ondergebracht in het voorste gedeelte van de rokerij (ongeveer 1/5 deel van het gebouw). De buitenste woningen, Havenstraat 60 en 64, zijn ondergebracht in het voor- en het achtergebouw, de middelste woning, Havenstraat 62, in de rookhal. Ten behoeve van de achtertuinten en een achterpad is een strook van het gebouw gesloopt (ongeveer 1/5 deel van het gebouw). In het achterste deel van de rokerij (ongeveer 3/5 deel van het gebouw) werden een bergplaats, een boekdrukkerij met een werkplaats, een kantoor, een magazijn en een mandenmakerij gehuisvest.²⁷ Dit deel van de voormalige rokerij is gesloopt bij een van de vele uitbreidingen van het fabriekscomplex van Balamundi.

Dit gebouw bestaat uit één bouwlaag met een drietal geschakelde zadeldaken, gedekt met gesmoorde oud-hollandse pannen. De gevels zijn opgetrokken uit baksteen, gemetseld in kruisverband. Het metselwerk van de rechter zijgevel (Havenstraat 60) vertoont twee bouwfases. De achtergevels zijn gepleisterd.

Vrijwel alle vensters en deuren zijn in het bestaande metselwerk aangebracht, zoals duidelijk valt te zien aan de hak- en zaagsporen en de wijzigingen in het metselwerk. Oorspronkelijk waren de schuiframen op de begane grond in zes ruiten verdeeld, zoals nog het geval is bij het venster in de rechter zijgevel (zuidgevel). In de linker zijgevel (noordgevel) bevindt zich een oorspronkelijk oculus-venster (XIXc). De drie achtergevels zijn vrijwel identiek, afgezien van een spiegeling.

De tuinmuur achter Havenstraat 64 is een (verlaagd) gedeelte van de noordgevel van de noordelijke hal van de rokerij.

²⁶ Volgens de bouwaanvraag.

²⁷ Volgens de verbouwingstekening.

Foto bijlage	Fotobijlage Bouwkundige Quicksan 29-01-2020		
Nummer	JA- BU0002		fabriek
Adres	Rokerijweg 5		
Plaats	Huizen		

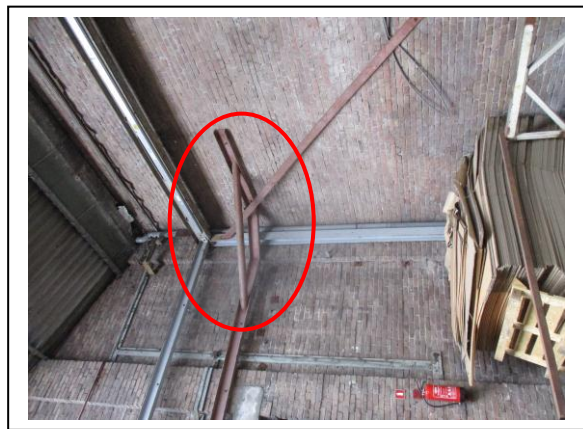
01. Beschadigd en verschoven metselwerk
(gebouw 2 zuidwestzijde)

02. Mechanische beschadiging (gebouw 25 oostzijde)

03. Het metselwerk is ernstig beschadigd door roestende stalen lateien (gebouw 2 westzijde)

04. De kopgevel is constructief versterkt d.m.v. een staalconstructie (gebouw 4 zuidzijde)

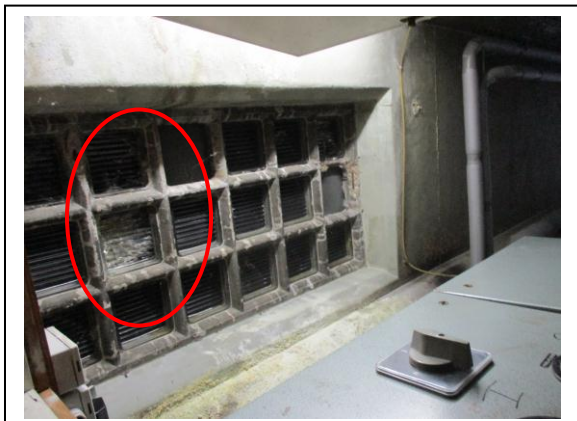

05. Beschadigde keramische muurafdekkers (gebouw 10B westzijde)

06. Roestende stalen vensters (gebouw 2 westzijde)

Foto bijlage	Fotobijlage Bouwkundige Quicksan 29-01-2020		
Nummer	JA- BU0002		fabriek
Adres	Rokerijweg 5		
Plaats	Huizen		

07. Betonnen legraam met lichte beschadiging door licht geroeste wapening (gebouw 2 gang oostzijde)

08. Beschadigde betonnen lekdorpel (gebouw 10 oostzijde)

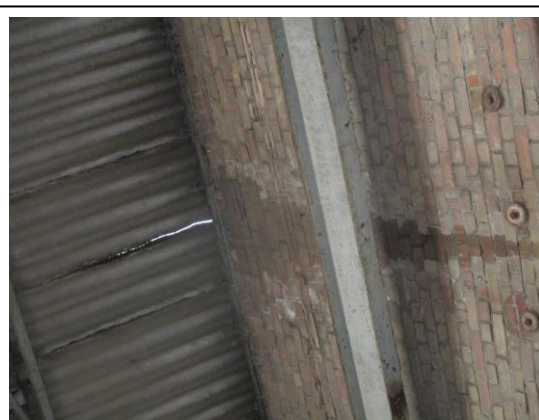
09. Industriële pui met slijtage en gebruikssporen. (gebouw 10B zuidzijde)

10. Bitumen gedekt plat dak voorzien van grindbelasting (gebouw 10B)

11. Recentelijk vernieuwd bitumen gedekt schuin dak (gebouw 10 richting noorden)

12. Scheurvorming en lekkage in vermoedelijk asbesthoudende golfplaten (gebouw 4 oostzijde)

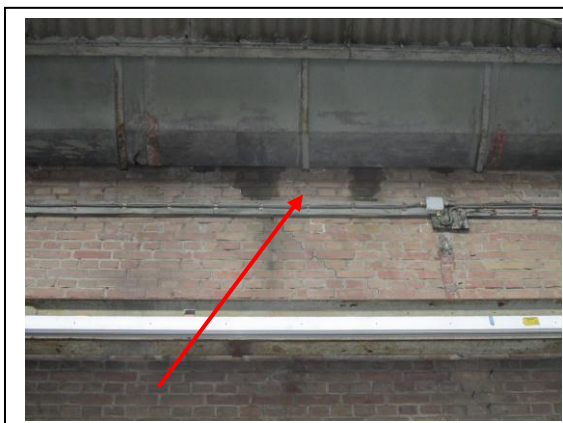
Foto bijlage	Fotobijlage Bouwkundige Quickscan 29-01-2020		
Nummer	JA-BU0002		fabriek
Adres	Rokerijweg 5		
Plaats	Huizen		

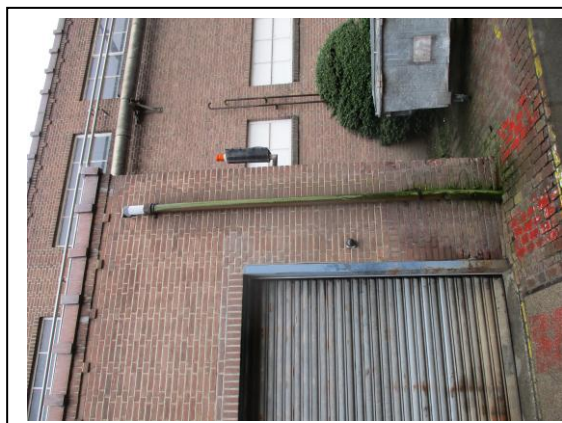
13. Lekkage en algvorming in de gang. (gebouw 2 gang oostzijde)

14. Slechte muurlodaansluitingen

15. Lekkende zakgoot achter doorgemetselde langsevel (gebouw 4 westzijde)

16. Eén van de vele lekkende afvoeren (gebouw 28A oostzijde)

17. Gemetselde schoorstenen met afdekplaten. (gebouw 2 oostzijde)

18. Volledig verweerd schilderwerk op boeiden (gebouw 4 zuidzijde)

Foto bijlage	Fotobijlage Bouwkundige Quickscan 29-01-2020		
Nummer	JA- BU0002		fabriek
Adres	Rokerijweg 5		
Plaats	Huizen		

19. Later aangebrachte constructieve versterking tussen wanden (gebouw 11)

